

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Den tillitsfulla relationen mellan förskolan och hemmet

En kvantitativ studie med vårdnadshavares perspektiv

Namn: Sofie Johansson, Erica
Engdahl och Ivana Janjic
Simbovski
Program: Förskolläraryrket

Examensarbete: 15hp
Kurs: LÖXA2G
Nivå: Grundnivå/Avancerad nivå
Termin/år: VT/2022
Handledare: Panagiota Nasiopolou
Examinator: Ingrid Henning Loeb

Nyckelord: Tillitsfulla relationer, förskolepersonalen, vårdnadshavare, bemötande, konstruktiv kritik, egen- och annan angelägenhet, kommunikation, samverkan, kvantitativ studie

Abstract

The purpose of this quantitative study has been to investigate the trustful relations between guardians and the preschool staff. The trustful relations have been investigated through the perspectives of the guardians. More specifically, how the guardians perceive the response from the preschool staff and if the response in question, have some potential effects on how motivated the guardians are in terms of participating. In this context, the theory of dual concerns has been applied to make it visible which strategies the preschool staff and the guardians themselves are perceived to use, when cooperating. This information has been necessary to clarify what priorities some guardians have in relation to trustful relations and thereby what needs and interests they seem to have when cooperating. A questionnaire with firm answer options have been used in order to gather empirical data. Regarding the selection, a convenience sample was chosen, which originally consisted of 133 respondents, of which 33 respondents were possible to present in the results. The results of this study indicate that the majority of the replying guardians experience trustful relations with the preschool staff and that the minority, in contrast, has more negative experiences. Compared to previous research, where guardians are mostly presented as demanding by preschool staff and preschool-students, the results of this study shows that these guardians do value relations the most, although their own needs and interests are of importance as well. Because of a lack of scientific material regarding guardians' perspectives of cooperation with preschool, this study can make it possible for scientists and students to retest the investigation and thereby contribute to expanding the field. It can also enable the reader to gain a deeper understanding of the fact that guardians are of different perceptions and do have different needs and interests concerning themselves and their child.

Förord

Vi vill börja med att tacka den förskola och dess personal som har möjliggjort vår undersökning genom att bidra med sin tid till att tillgängliggöra enkät, följebrev och påminnelsebrev till vårdnadshavare. Vi vill skicka ett stort tack till alla er vårdnadshavare som har svarat på vår enkätundersökning, vilket har bidragit till reflektion, nya perspektiv och ny kunskap. Som tre blivande förskollärare går vi ut med viktig kunskap om vilka typer av relationer som uppskattas, ett nytt sätt att se vårdnadshavare och en trygghet i att skapa tillitsfulla relationer med vårdnadshavare utefter deras behov. Vi uppskattar även stort den feedback som våra sju pilotstudie-deltagare gett oss under arbetet med enkäten, då den hjälpt och inspirerat oss. Sist men inte minst vill vi tacka vår handledare Panagiota Nasiopoulou som har stöttat och uppmuntrat oss i processen, vilket har bidragit till vårt resultat.

Göteborg, maj 2022

Erica Engdahl, Sofie Johansson och Ivana Janjic Simbovski

Innehållsförteckning

1 Inledning	1
2 Syfte och frågeställningar	2
3 Tidigare forskning	2
3. 1 Den tillitsfulla relationen	2
3. 2 Olika typer av samarbete	3
3. 3 Kunskap och professionalitet	4
3. 4 Bemötande	4
3. 5 Utanförskap	5
3. 6 Trygghet	5
3. 7 Socioekonomiska villkor	6
3. 8 Sammanfattning	6
4 Teoretisk utgångspunkt	6
4. 1 Teorin om dubbla angelägenheter	7
4. 2 Teorins centrala begrepp	7
5 Metod	8
5. 1 Webbenkät	8
5. 2 Fördelar och nackdelar med webbenkäter	8
5. 3 Urval	9
5. 4 Pilotstudie	9
5. 5 Genomförande av enkäten	9
5. 6 Bortfall	10
5. 7 Validitet och reliabilitet	11
5. 8 Etiska aspekter	12
5. 9 Analysmetod	12
9 Bortfallsanalys och resultat	13
9. 1 Bortfallsanalys	13
9. 2 Resultat	15
9. 3 Resultat av korrelationsanalyser	22
10 Diskussion	23
10. 1 Viktiga resultat	23
10. 2 Hur upplever vårdnadshavare den tillitsfulla relationen till förskolans personal	24
10. 3 Vårdnadshavares perspektiv på goda relationer och de egna önskemålen	26
11 Metoddiskussion	27
11. 1 Studiens kvalitet	28

11. 2 Slutsatser och förslag till fortsatt forskning	28
12 Referenslista	30
13 Bilagor	33
13. 1 Följebrev	33
13. 2 Påminnelsebrev	34
13. 3 Enkätfrågorna	35
13. 4 Enkät svar	40
13. 5 Kodbok (SPSS)	41
13. 6 SPSS	46

1 Inledning

Syftet med studien är att få en inblick i vårdnadshavares åsikter om hur de upplever sin relation till förskolepersonalen eftersom en stor del av förskolans uppdrag syftar till att skapa ett nära och tillitsfullt samarbete. Tanken om ett närmare samarbete mellan hemmen och förskolorna växte fram under industrialiseringen, då även mödrar började arbeta utanför hemmen i större utsträckning än tidigare. I Sverige under 1960- och 1970-talet tog staten på sig ansvaret att bygga ut barnomsorgen, varpå staten fastslog genom barnstugeutredningen att familjen inte är kapabel att fostra sina barn utan behöver stöd i form av förskolor. Dessutom gav det staten ytterligare en möjlighet att utföra sitt projekt om "den nye medborgaren" som ska skapas utifrån jämlikhetsaspekter, varpå skapandet av politiskt ideologiskt bundna förskolor kunde bidra till statens mål. I tillägg skedde ett paradigmskifte under 1980-talet som innebar en ny decentraliserad styrning av Sverige. Skolan blev en del av marknadsekonomin och fokuset i förskolans läroplaner skiftade från grupp till individ (Persson & Tallberg Broman, 2002).

Under 1990-talet tog utbildningsdepartementet över förskolans uppdrag och förskolan numera tillhör skolan och följer läroplaner utformade för förskolan (Vallberg Roth, 2001). De första läroplanerna beskriver att förskolan ska vara ett komplement till hemmen och barnen ska få de bästa möjliga förutsättningarna för sin utveckling varpå det ska ske i ett nära och förtroendefullt samarbete. Vårdnadshavares åsikter ska beaktas och vårdnadshavare ska vara delaktiga i utvärderingen av verksamheten (Läroplan för förskolan Lpfö 98, 1998, 2010, 2016). Den första läroplanen blev reviderad 2010 och förskollärare fick då ett utökat ansvar som bland annat innebär att de har ett ansvar att se till att vårdnadshavare ges möjlighet till deltagande och inflytande i utformning samt utvärdering av förskolans verksamhet (Läroplan för förskolan Lpfö98, 2010). Revideringen innebär att föräldrar har fått en större möjlighet att delta och komma med åsikter om verksamheten samt att det är förskolepersonalens ansvar att skapa de tillitsfulla relationerna. I den senaste läroplanen för förskolan Lpfö18 (2018) framkommer det att skapandet av den tillitsfulla relationen samt vårdnadshavares inflytande i verksamheten är ett gemensamt ansvar för hela förskolepersonalen men att förskolläraren ansvarar för vårdnadshavares delaktighet i utvärderingen av utbildningen samt det pedagogiska upplägget. Andra förändringar som går att utläsa är att läroplansmålen i relation till utbildning har blivit viktigare att förmedla samt att samarbetet sker för barnets bästa, till skillnad från den tidigare läroplanen som skrev att syftet var att vara ett komplement till hemmet. Läroplanen idag har ett större fokus på att förmedla och utveckla kunskap än att vara ett fostrande komplement till hemmen, även om det uppdraget också finns kvar. Sedan 2010 har vårdnadshavares rätt till inflytande även förtydligats genom Skollagen (SFS 2010:800) 4 kap. 14§ att ge vårdnadshavare och barn möjlighet att delta i planering, uppföljning samt utvecklingen av kvalitetsarbetet som föregår i förskolans verksamhet. Vikten av samverkan bekräftas även av forskning i vilken det framgår att goda och tillitsfulla relationer mellan förskola och hem har en positiv påverkan på barns utveckling och välbefinnande (Tallberg Broman, 2009).

En viktig del av den tillitsfulla relationen är att ha en öppen, ärlig och regelbunden kommunikation enligt vårdnadshavare men att de i många situationer upplever en avsaknad av en tillitsfull relation till förskolepersonalen (Vuorinen, 2018, 2021). Vårdnadshavare upplever att förskolepersonal inte alltid har tid eller medvetet undviker den dagliga kontakten som leder till att många inte vågar framföra konstruktiv kritik eller komma med förslag i rädsla att det inte ska mottas professionellt. Däremot visar forskning från resursstarka områden att vårdnadshavare gärna är delaktiga och gör sina röster hörda gällande förskolans

verksamhet men att det inte alltid uppskattas av förskolepersonalen (Persson & Tallberg Broman, 2002; Tallberg Broman & Holmberg, 2007; Tallberg Broman 2009). Förskolepersonalen anser att vårdnadshavare bara ser till sitt eget barn medan förskolepersonalen har gruppen i åtanke. Ofta tenderar vårdnadshavares och förskolepersonalens perspektiv att kollidera. Flertalet forskare menar på att det råder brist på forskningsmaterial utifrån vårdnadshavares perspektiv på samverkan och tillitsfulla relationer med förskolepersonalen (Vuorinen, 2018, 2021; Sandberg & Vuorinen, 2008; Rautamies, m. fl., 2019, 2021). Studierna av Tallberg Broman tar främst upp förskole- och skolpersonalens perspektiv och vi såg en lucka i forskningen, där vårdnadshavares röster från områden med hög socioekonomisk status saknas angående hur de upplever den tillitsfulla relationen. Dessutom finns det ett behov av fler uppgifter angående vårdnadshavares perspektiv på framförandet av konstruktiv kritik till förskolepersonal gällande förskolepersonalens kunskap, engagemang och förhållningssätt. Det kan bidra till en större insikt om vad vi studenter samt förskolepersonal kan göra för att utveckla och förbättra den tillitsfulla relationen med vårdnadshavare.

2 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att undersöka den tillitsfulla relationen mellan vårdnadshavare och förskolans personal. Den tillitsfulla relationen undersöks utifrån vilka perspektiv vårdnadshavare har på det bemötande de får av förskolans personal. I tillägg undersöks vårdnadshavares perspektiv på upprätthållandet av goda relationer med förskolepersonalen i relation till sina egna önskemål.

1. *Hur upplever vårdnadshavare den tillitsfulla relationen till förskolans personal?*
2. *Vilka perspektiv har vårdnadshavare när det gäller att upprätthålla goda relationer med förskolepersonalen och att agera utifrån de egna önskemålen?*

3 Tidigare forskning

Forskningen som presenteras nedan lyfter vårdnadshavares upplevelser vid samarbetet med förskolepersonalen och vilka möjligheter och hinder som finns för samverkan. Ett urval av studierna har ett fokus på vårdnadshavare med barn som är i särskilt behov av stöd. Tanken är att dessa källor i fråga ska ses som komplement för att ge en översiktsbild av vårdnadshavares perspektiv, då studien har ett mer generellt fokus på vårdnadshavares perspektiv och behov gällande tillitsfulla relationer med förskolepersonalen. Rubrikerna nedan ska förstås som olika aspekter av den tillitsfulla relationen, där det framgår hur vårdnadshavare ställer sig till dessa i relation till förskolans verksamhet.

3. 1 Den tillitsfulla relationen

Samarbetet mellan vårdnadshavare och förskolepersonal är viktigt då det anses gynna barns välmående, lärande och utveckling (Rautamies m.fl., 2019). Även barns ålder påverkar hur vårdnadshavare önskar att relationen med förskolepersonalen ska se ut (Sandberg & Vuorinen, 2008). Mellan ett till tre år är det vanligast att det pratas om hur väl barnen har sovit, ätit och om hur många toalettbesök som gjorts. När barnen är mellan tre till sex år önskas information om barnets emotionella välmående och sociala relationer med andra barn

och anställda på förskolan. Forskarna har i analysen kommit fram till att gemensamt språk och tankemönster har en positiv inverkan på relationen mellan vårdnadshavare och förskollärare. Vikten av kommunikation lyfts även av Rautamies m.fl. (2021) studie, som i tillägg har identifierat en stöttande relation från förskolepersonalen som en viktig aspekt av den tillitsfulla relationen, där det finns en regelbunden dialog om barnets välmående och hur barnet har det på förskolan i relation till andra barn och vuxna. När vårdnadshavare upplever att deras barn inte trivs har vårdnadshavarna heller ingen tillit.

3. 2 Olika typer av samarbete

Olika förskolor har olika sätt att samverka med vårdnadshavare, såsom föräldramöten, föräldraråd och drop-in dagar där det kan vara gemensam fika och utställningar som barnen har skapat, samarbetsformer som mottas både positivt och negativt beroende på vårdnadshavare (Sandberg & Vuorinen, 2008). De flesta vårdnadshavare önskar möten angående barnets utveckling och föredrar att ha dessa samtal privat för att kunna prata i lugn och ro om sitt barn en eller två gånger per läsår. De vårdnadshavare som har upplevt att ha ”vetorätt” gällande beslut på föräldramöten upplever föräldramöten som positivt och givande. De har en stor talan och deras röst avgör i princip alla beslut tagna på dessa möten. En nackdel som forskarna nämner är att det ofta finns vårdnadshavare som inte fick sin röst hörd på mötet, eller så blev de hörda men fick lägga sig för den demokratiska vilja som ska genomsyra liknande möten. Slutsatsen är att många olika former för samverkan behövs eftersom vårdnadshavare är olika och har olika behov.

Det framgår av Rautamies m.fl. (2019) studie att vårdnadshavare har olika sätt att försöka samarbeta med förskolepersonalen. Tre samarbetstyper har identifierats, varav två typer ska förstås vara aktiva i samarbetet med förskolepersonalen. Den första samarbetstypen är den proaktiva vårdnadshavaren som aktivt deltar i förskolans verksamhet och som samarbetar med personalen för att möjliggöra barnets utveckling och välmående, vilket ur vårdnadshavarnas perspektiv är kopplat till positiva känslor. De ser det som ett föräldraansvar att skapa ett öppet och ärligt samarbete. Den andra samarbetstypen är den konfronterande vårdnadshavaren som inte upplever att det finns ett gemensamt samarbete och försöker få personalen att förstå genom att kräva, föreslå, och beordra vad personalen ska göra, för att bidra till barnets utveckling och trivsel i förskolan. De konfronterande vårdnadshavarna visar känslor såsom oro, sorg och ilska då de anser att de inte möts med den professionalitet, förståelse och stöd de skulle vilja ha i relation till sina barn. Den tredje samarbetstypen är den hämmade vårdnadshavaren som uttrycker ett missnöje med sina barns utbildning i studien men tenderar att inte säga ifrån om situationen eller så görs försiktiga försök till dialog. Känslorna är lika den konfronterande men har i tillägg en känsla av ambivalens. Förskolepersonalen behöver vara medvetna om de olika känslor vårdnadshavare bär på och därefter anpassa bemötandet och attityder efter det. Genom att prata om dessa svåra känslor menar forskarna på att det bör gynna etablerandet av den tillitsfulla relationen (Rautamies m.fl., 2019).

Möjliga anledningar till svårigheter i samarbetet nämns av Sandberg och Vuorinen (2008) såsom kulturella och språkliga skillnader. I tillägg bidrar en hög personalomsättning, tidsbrist hos förskolepersonal och vårdnadshavare och en hög frånvaro i den ordinarie personalen till svårigheter för en tillitsfull relation. Vårdnadshavare menar också på att det är tecken på att förskolan har en sämre kvalitet. Det blir därför viktigt att skapa en öppen dialog, ömsesidig respekt och visa engagemang för att utveckla en tillitsfull relation (Sandberg & Vuorinen, 2008; Vuorinen, 2018, 2021).

3. 3 Kunskap och professionalitet

Vårdnadshavare söker aktivt efter en förskola som matchar sina ideal och behov i första hand samt att den ska ses som en bra förskola av andra (Vuorinen, 2018). Får de inte sitt förstaval väljer ändå många att stanna kvar, beroende på hur nöjda de är med förskolan. Vid missnöje söker sig en del vårdnadshavare till andra förskolor om det finns tillgängligt i närheten. De som upplever att konstruktiv kritik mottas på ett professionellt sätt av förskolepersonalen framför den i förhoppning om att nå en förändring. De som är rädda för att kritiken inte ska mottas professionellt undviker att framföra den och tillhör gruppen som stannar i det tysta, väljer att byta förskola eller håller barnen hemma i perioder i hopp om förändring. Andra vårdnadshavare beskriver i artikeln att brist på information av förskolepersonal kan leda till att de känner sig som krävande individer, då de upplever att de måste ta initiativ till samverkan, vilket leder till känslor av att bli osynliggjorda. Det framgår i Sandberg och Vuorinens studie (2008) att vårdnadshavare anser det vara av vikt att beslut som tas inom förskoleverksamheten är välgrundade från förskolepersonalens sida, då välmotiverade beslut ger intrycket av ett professionellt förfarande. I en studie av Rautamies m.fl. (2021) framkommer det att vårdnadshavare värderar ett varmt och engagerat förhållningssätt gentemot barnen och ett kunskapsrikt stöd. I studierna ovan beskriver vårdnadshavare en önskan om professionellt pedagogiskt stöd till sig och sina barn, där de vill att personalen ska bry sig om och se hela barnet.

Ser man till förskolepersonal och förskollärarstudenters åsikter om förskolans uppdrag skiljer de sig delvis från vårdnadshavares förväntningar. Över 35% av förskolepersonalen anser att de har ett för stort ansvar över att fostra barnen och menar på att vårdnadshavare behöver ta en större roll i att fostra sina barn (Persson & Tallberg Broman, 2002). I en senare studie upprepas frågan om förskolan har en för stor roll i att fostra barnen varav 87% av de tillfrågade förskollärarna ansåg att förskolan har en för stor roll i att fostra barnen idag (Persson & Tallberg Broman, 2017). Föräldrar ansågs inte alltid vara kompetenta nog att fostra (Persson & Tallberg Broman, 2002; 2017). I studien uttryckte förskollärarstudenter att de inte känner sig redo för det kommande samarbetet med vårdnadshavare, vilket anses delvis bero på att förskolan ses som barnets plats enligt Persson & Tallberg Broman (2002), trots att läroplaner och styrdokument tydligt beskriver ett gemensamt ansvar att fostra och socialisera barnen. Kritiken är dubbelriktad. Problematiken lyfts redan i slutet på 1990-talet då Bäck Wiklund och Bergsten (1997) undersöker det moderna föräldraskapet i en studie, där främst kvinnliga vårdnadshavare menar att nedskärningar inom förskolan påverkar tilliten till det negativa. De upplever inte förskolan som ett komplement till hemmen och känner sig inte trygga med att sina barn får sina behov tillgodosedda under dagen. De beskriver en önskan om att förskolans personal bör vara ställföreträdande föräldrar som ger en trygghet och tillit.

3. 4 Bemötande

I en artikel av Rautamies, m. fl. (2016) undersöks det utifrån vårdnadshavares perspektiv tre olika relationstyper mellan lärare och barn med utåtagerande beteende. Den första relationstypen är den problematiska vilken vårdnadshavare beskriver utifrån omständigheterna att läraren har problem att förstå deras barn och inte kan stödja barnen i pedagogiska och sociala situationer. Den andra relationstypen är den neutrala, vilken vårdnadshavare beskriver i form av att lärare arbetar med och betraktar barnen på ett neutralt sätt. Den tredje relationstypen är den omsorgsfulla, i vilken vårdnadshavare upplever en varm, stödjande och tillitsfull relation mellan lärare och deras barn. I samband med denna relation uppfattar vårdnadshavare läraren som genuint engagerad i barnets välmående och

utveckling, där pedagogiska metoder anpassas efter barnets individuella behov. I studien är det tydligt av vårdnadshavarnas perspektiv att de neutrala och omsorgsfulla relationerna föredras, då de upplevs försäkra vårdnadshavaren om att deras barn blir väl omhändertagna på ett professionellt sätt.

Vikten av omsorgsfulla och trygga relationer bekräftas även i studier av (Vuorinen, 2021; Rautamies m.fl., 2021) där även vårdnadshavare uppger att det stöd och den förståelse de får av förskolepersonalen gynnar den tillitsfulla relationen. Vårdnadshavare beskriver att deras förtroende förstärks om pedagoger har en realistisk och homogen förståelse för barnen genom att barnen accepteras för den de är och att pedagoger ser över styrkorna lika mycket som utmaningarna. I Rautamies m.fl. studie (2021) framkommer det att vårdnadshavare önskar en balans och neutralitet i samtalen och vill ha en holistisk bedömning av barnet, vilket ska förstås innefatta negativa och positiva aspekter. Merparten vårdnadshavare vill därmed ha en helt öppen och ärlig dialog med förskolepersonalen men i en och samma studie föredrar också somliga vårdnadshavare att endast höra de positiva händelserna. I det stora hela, anses transparens vara en viktig aspekt av bemötandet.

3. 5 Utanförskap

Vårdnadshavare värderar att jämlikhet och jämställdhet förankras i verksamheten, då det kan garantera deras barn skydd från möjliga stigmatiseringar som kan leda till utanförskap (Rautamies m.fl. 2016; Vuorinen, 2018). De vårdnadshavare som upplever mycket negativitet om sitt barn i dialogen med förskolepersonalen upplever oftast relationen som problematisk och i somliga fall neutral, något som tenderar att försämra relationen med förskolepersonalen. Samma resultat fick en senare studie, som visar att vårdnadshavarna upplever att de egna barnen blir stigmatiserade av förskolepersonalen genom hur de pratar och ser på barnen vilket bidrar till att somliga vårdnadshavare bli osäkra och undandragande samt att några blir konfronterande och försöker skydda sina barn från stigmatiseringen så mycket de kan (Rautamies m.fl., 2019). Andra vårdnadshavare väljer att lämna förskolan då de inte ser något hopp om förändring (Vuorinen, 2018).

3. 6 Trygghet

Av flera studier framgår det att vårdnadshavare grundar en tillitsfull relation på om barnet är och känner sig tryggt och upplever omsorgsfulla relationer på förskolan (Sandberg & Vuorinen, 2008; Vuorinen, 2018; Vuorinen, 2021; Rautamies m.fl, 2018; Rautamies m.fl, 2021). Det bekräftas även av en studie som undersöker förskolepersonal, förskollärostudenter och vårdnadshavarnas perspektiv där de alla nämner att barns trygghet och omsorg är av högsta prioritering (Persson & Tallberg Broman, 2017). Förskolepersonalen och studenterna anser att det är den främsta och viktigaste uppgiften utifrån uppdraget som lärare medan vårdnadshavare anser att barnets trygghet på förskolan är det första steget för att etablera ett bra samarbete och därigenom en tillitsfull relation. Däremot nämns inte samarbetet och relationen till vårdnadshavare som en av de viktigaste punkterna, varken för studenter eller förskolepersonalen. För att försäkra sig om barnets välmående i förskolan och samtidigt skapa en varm och familjär atmosfär med förskolepersonalen känner vårdnadshavare ett behov av att försöka lära känna personalen, både professionellt och privat (Vuorinen, 2021). Det leder också till att vårdnadshavarna upplever ett erkännande från förskolepersonalen, när de känner sig hörda och respekterade för sin kunskap om sitt barn.

3. 7 Socioekonomiska villkor

I en studie av Persson och Tallberg Broman (2002) framkommer det att socioekonomiska förutsättningar påverkar hur vårdnadshavare uppfattar uppfostran. Studien visar på att det från förskolepersonal och lärarstudenters sida råder negativa och problemfyllda diskurser om vårdnadshavare. Vårdnadshavare från resursstarka områden anses inte spendera tillräckligt mycket tid med sina barn då de anses välja jobbet före sina barn. Dessutom upplevs de som krävande individer eftersom de har egna förväntningar och de anses betrakta förskolan som ”serviceinstitution” som bör komplettera hemmet och deras värderingar. Kraven går också ut över barnen som de anser lever ett alltför strukturerat och stressfullt liv med för många fritidsaktiviteter och en hög press hemifrån. De vårdnadshavare som kommer från resurssvaga områden upplevs istället ofta oförmögna att ta ansvar på grund av olika sociala svårigheter. Andra studier bekräftar även att utbildade vårdnadshavare är den grupp som önskar mest inflytande i barnens utbildning och i förskolans arbete. De är mest beredda att ge kritik och diskutera med pedagoger om de förväntningar som de har på verksamheten (Holmberg & Tallberg Broman, 2007; Tallberg Broman, 2009).

3. 8 Sammanfattning

Att relationer mellan vårdnadshavare och förskolepersonal kan variera visar tidigare forskning om relationer mellan vårdnadshavare och förskolepersonalen. Barns välbefinnande i förskolan är en av de viktigaste faktorerna som ger vårdnadshavare en känsla av trygghet och tillit när de lämnar sina barn i förskolan. I somliga vetenskapliga artiklar framgår det att stress i arbetsmiljö i form av personal- och tidsbrist kan skapa känslan av oro och besvär hos vårdnadshavare. De tillitsfulla relationerna utvecklas när vårdnadshavare blir erkända av förskolepersonalen vid olika möten. Även hur förskolepersonalen hanterar relationer med barnen påverkar vårdnadshavares positiva eller negativa attityder till pedagoger och hela förskolans verksamhet.

Gemensamt för alla vårdnadshavarna i studierna är att de vill sitt barns bästa men har olika strategier för att nå dit. Det är också tydligt att social och pedagogisk kompetens är viktiga komponenter för att kunna förstå den andre och skapa en tillitsfull relation på ett respektfullt och genuint sätt. Förutom att social kompetens är en viktig del av yrket påverkar också yttre aspekter, såsom positiv marknadsföring av skolor, den ekonomiska situationen som påverkar personaltäthet, kontinuitet och stabilitet i personalen. Den varma, genuint intresserade, stabila, och kunniga personalen inbjuder till trygghet och underlättar utvecklingen av en tillitsfull relation. De presenterade studierna indikerar att den tillitsfulla relationen med personalen är viktigare för vårdnadshavarna än vad den är för förskolepersonal och förskollärarstudenter.

4 Teoretisk utgångspunkt

För studien har teorin om dubbla angelägenheter varit relevant då den varit till hjälp vid identifierandet av personalens ageranden och bemötanden, sett från vårdnadshavares perspektiv. Teorin har även varit användbar vid undersökningen av vilka grader av själv-och annan-angelägenhet som oftare eller mer sällan upplevs förekomma och om förekomsten av förskolepersonalens strategier tenderar att påverka vårdnadshavarens motivation att svara med särskilda strategier.

4. 1 Teorin om dubbla angelägenheter

Teorin gjordes tillämpbar genom att enkätfrågorna formulerades på så sätt att teorins centrala begrepp går att operationalisera vid tolkningen och redovisningen av resultatet, analysen och diskussionen. Utifrån respondenternas valda svarsalternativ, som ska förstås som relevanta och mätbara indikatorer på hur tillitsfull vårdnadshavare upplever att relationen är mellan vårdnadshavare och förskolepersonal, har de teoretiska begreppen fungerat som indikatorer på de mönster som framgått av det insamlade materialet.

Teorin om dubbla angelägenheter ska enligt Pruitt och Hee Kim (2004) förstås som en modell för olika konfliktstrategier som människor tar till vid behov och som visar på skillnader i hur konfliktstrategierna i fråga hanteras av olika individer. Teorin stödjer sig på antagandet att individer inte ska ses som ensidigt intresserade av att antingen upprätthålla relationer eller agera efter egna intressen utan att konfliktstilen i sig kan uppfattas mer eller mindre optimal beroende av tidpunkt.

De konfliktstrategier som teorin omfattar varierar mellan att vara fyra eller fem, beroende på vilken modell man utgår från, då Pruitt och Hee Kim (2004) lyfter att teorin ska förstås ha olika versioner. Gällande val av teoretisk version, är det dock av vikt att nämna att det är Fribergs teoretiska version som främst har varit utgångspunkten för studien då versionens fokus på fem konfliktstrategier har stämt överens med studiens syfte. Modellen som därför har tillämpats i studien inkluderar fem strategier som här ska förstås vara *hävdande*, *problemlösande*, *anpassande*, *undvikande* och *kompromissande*, varav den sista ska förstås ha tillkommit senare som forskare med tiden har vidareutvecklat.

Teorin om dubbla angelägenheter ska också förstås utifrån ramen att de fem strategierna ovan brukas för olika syften, antingen med syftet att tillfredsställa de egna behoven, motpartens behov, både den egna och motpartens behov eller ingen av parternas behov. I engelska termer kallar Pruitt och Hee Kim (2004) dessa prioriteringar för att individen visar på olika grader av *self-concern* och *other-concern*, vilka i svenska termer kan översättas till *egen-angelägenhet* och *annan-angelägenhet*.

4. 2 Teorins centrala begrepp

Vad teorins centrala begrepp anbelangar, skiljer sig Pruitt och Hee Kims (2004) engelska begrepp från Fribergs (2015) motsvarande svenska begrepp. För att utifrån dessa omständigheter vara konsekvent och undvika missförstånd, används de svenska begreppen genom hela studiens resultatredovisning, analys och diskussion. Lägga exempelvis märke till att ordet intressen brukas i den engelska källan i kontrast till ordet behov som brukas i den svenska källan.

Den hävdande strategin handlar enligt Friberg (2015) om att individen endast agerar utifrån egna intressen utan att ta hänsyn till motpartens intressen. Vad som kännetecknar denna strategi är att individen bland annat kan försöka övertala, tvinga, agera hotfullt och argumentera för den egna ståndpunkten samtidigt som individen också tenderar att klandra motparten vid konflikter. I kontrast till den hävdande strategin beskrivs *den anpassande strategin* som att individen främst prioriterar motpartens intressen framför egna intressen men att det inte alltid behöver röra sig om en fullständig undergivenhet. Individen som tar till den strategin tenderar att istället klandra sig själv vid konflikter. *Den samverkande strategin* syftar till att problemet som splittrar individerna behöver identifieras för att båda parterna ska kunna gynnas. I samband med konflikter tenderar denna strategi att brukas för att klandra

båda parterna lika mycket och att problemet därför förväntas lösas på dessa grunder. *Den undvikande strategin* har att göra med att individen helt och hållet drar sig undan konflikten med förhoppningen att konflikten ska försvinna av sig självt. Målet med *den kompromissande strategin* är att finna lösningar som gynnar båda parternas intressen till hälften. Strategin förklaras genom att båda parterna gör uppoffringar utan att någon part förlorar eller vinner i saken.

Det framgår av Friberg (2015) att *egen-angelägenhet* syftar till att de egna behoven ställs i centrum och prioriteras medan *annan-angelägenhet* syftar till det motsatta, att andras behov prioriteras och ställs i centrum framför de egna. Enligt Pruitt och Hee Kim (2004) ska strategierna förstås tillämpas utifrån olika grader av egen-och annan-angelägenhet, där den samverkande strategin visar på en hög prioritering av båda, den hävdande strategin en hög grad av egen-angelägenhet och låg grad av annan-angelägenhet, den anpassande strategin en hög grad av annan-angelägenhet och låg grad av egen-angelägenhet och den undvikande strategin en låg grad av båda angelägenheterna. Med informationen från Fribergs källa kan den kompromissande strategin i denna studie förstås ha en viss grad av egen-och annan-angelägenhet.

5 Metod

5.1 Webbenkät

För att samla in empirisk data valdes webbenkäter som metod, då det ger en statistisk, neutral översikt om hur vårdnadshavare generellt ser på den tillitsfulla relationen. Den kvantitativa modellen möjliggör för studien att undersöka ett större antal vårdnadshavare till skillnad från en kvalitativ metod som oftast fokuserar på ett fåtal personer som exempelvis intervjuas, vilket ger en djupare inblick i en människas subjektiva åsikter (Barmark & Djurfeldt, 2020).

5.2 Fördelar och nackdelar med webbenkäter

Webbenkäter är ett lätt och billigt alternativ att nå ut till många respondenter samtidigt och mindre tidskrävande då det finns gratis program att skapa enkäter i som sedan kan analyseras med hjälp av statistikprogram såsom SPSS (Barmark & Djurfeldt, 2020). Ibland kan det ske olika tekniska komplikationer, vilket kan leda till att respondenten i fråga tappar motivationen och ger upp (Bryman, 2018). En annan utmaning kan vara att alla respondenter inte har tillgång till internetuppkoppling av olika anledningar.

Det framgår av tidigare forskningsstudier att respondenter tenderar att förmedla mer känslig information i webbenkäter framför intervjuer, vilket antas ha att göra med att webbsituationen anses vara ett tryggare forum att uttala sig i (Bryman, 2018). Detta är relevant för studien eftersom den har ett särskilt fokus på den tillitsfulla relationen. Med webbenkäter kan det finnas en risk att somliga webbanvändare använder sig av olika identiteter vilket gör det svårt att kontrollera om det verkligen är de avsedda respondenterna som svarat. En medveten risk som är tagen då det garanterar respondenterna full anonymitet.

5. 3 Urval

Den urvalsstrategi som valts att tillämpas för studien är ett bekvämlighetsurval vilket Bryman (2018) definierar med det individuella urval som forskaren för närvarande har tillgång till. Nackdelen med en sådan urvalsstrategi är att det är en omöjlighet att generalisera resultaten vilket egentligen är det optimala för en undersökning men samtidigt hävdar Bryman (2018) att urvalsstrategin också kan fylla en kompletterande funktion och underlätta för eventuella kopplingar till redan existerande forskningsresultat. På grund av en begränsad tidsram och svårigheter att få kontaktuppgifter till respondenter har förskolorna valts ut på de grunder att de varit tidigare praktikplatser (Barmark & Djurfeldt, 2020). Tre förskolor blev tillfrågade att delta i undersökningen varav en förskola hade möjlighet att delta i undersökningen. Förskolan som deltagit har bidragit med 133 tillfrågade respondenter och ligger i ett mellanområde i Göteborg med hög socioekonomisk status vilket är relevant att ta upp då det kan ha haft en påverkan på studien.

Det mellanområde som undersökts har statistiskt jämförts med Göteborg och Sverige och det blev synligt att mellanområdet som undersökts har en högre socioekonomisk status än de jämförda områdena. Uppgifter visar att det berörda mellanområdets befolkning tjänar högre än genomsnittet, där cirka 10 % fler är högutbildade och där antalet invandrare är på nästan 20 %. Medelinkomsten för det undersökta området ligger på över 400 000 kr till skillnad från Göteborgs där medelinkomsten är på 326 070 kr (Göteborgs Stad, u.å; Göteborgs stadsledningskontor, 2021; Statistiska centralbyrån u.å).

5. 4 Pilotstudie

Innan distribueringen av enkäten, har enkätfrågorna prövats på sju individer med olika bakgrund, vilket har möjliggjort för oss att få kommentarer på hur enkätmaterialet hade kunnat finputsas, något Åberg-Bengtsson och Pramling (2020) rekommenderar. Kommentarererna har utvidgat perspektiven på hur formuleringar och upplägg kan uppfattas, då enkätmaterialet kan förstås och misstolkas på olika sätt beroende av den respondent som mottar enkäten. Försökspersonerna har angett hur lång tid det tog att fylla i enkäten, vilket gav en genomsnittlig tidsbedömning som angavs i följebrevet och enkäten. Det har varit av särskild vikt att ha denna information i åtanke, då Barmark och Djurfeldt (2020) lyfter att somliga personer fyller i enkäter snabbare, andra långsammare.

5. 5 Genomförande av enkäten

Enkätens frågor ska förstås som kvalitativa variabler, där de olika svarsalternativen har utformats efter nominal-och ordinalskalor vilka har haft funktionen att indikera vilka attityder och åsikter vårdnadshavarna har. Syftet med de valda svarsalternativen har varit att undersöka vårdnadshavarens attityder för att få en mer specifik bild av deras uppfattningar gällande tillitsfulla relationer med förskolepersonalen. För att synliggöra en eventuellt mer nyanserad bild av dessa attityder, har elva av de 14 enkätfrågorna fått bestå av fem möjliga svarsalternativ vilka har fått bestå av mer eller mindre positiva, negativa och neutrala alternativ. Dessa frågor har berört undersökningens tema, om vårdnadshavarnas upplevelser av tillitsfulla relationer med förskolepersonalen och hur förskolepersonalens bemötande upplevs av vårdnadshavarna. Tre bakgrundsfrågor formulerades om respondenternas kön, utbildning och ålder. Två av dessa frågor, utbildning och kön, skapades för en möjlig sambandsanalys (Barmark & Djurfeldt, 2020).

Då motivationen kan minska hos respondenterna när enkäten uppfattas alltför omfattande enligt Bryman (2018) har antalet frågor begränsats till 14 och formulerats på ett så kort och koncist sätt som möjligt. För att undvika kvalitativa drag i den kvantitativa studien, då detta i det senare skedet skulle förutsätta helt andra sätt att analysera den insamlade datan, har enkäten inte innefattat några öppna frågor. Instruktionerna har tydliggjorts för att missförstånd ska kunna undvikas. Enkätundersökningen genomfördes och utformades med hjälp av det webbaserade gratisprogrammet Google Formulär. Förskolans rektor fick tillgång till enkät-länken och det bifogade följbrevet som rektorn därefter delade på Hjärntorget, en kommunikationsplattform för vårdnadshavare och förskolepersonal. Alla de 133 vårdnadshavare som har tillgång till ett enskilt Hjärntorgskonto fick tillgång till enkäten och följbrevet. En vecka efter enkät-distribueringen skickades ett påminnelsebrev ut för att påminna vårdnadshavarna om att enkäten finns tillgänglig att fylla i fram till den 29 april 2022. Efter att 33 av vårdnadshavarna fyllde i enkäten, syntes de anonymiserade svaren direkt i enkätprogrammet Google Formulär.

5. 6 Bortfall

Vid utformningen av enkäten, följbrevet och påminnelsebrevet har olika åtgärder, som presenteras nedan, vidtagits för att undvika ett så stort externt och internt bortfall som möjligt. Externt bortfall ska enligt Barmark och Djurfeldt (2020) förstås som det urval respondenter som helt faller bort i en undersökning på grund av ovilja eller oförmåga att delta. Med andra ord berör detta de enkäter som inte besvarats alls. Gällande internt bortfall, förutsätts det att enkäterna i sin helhet har besvarats, men att specifika uppgifter såsom enskilda enkätfrågor inte har besvarats eller missuppfattas vid besvarandet, vilket kan vara avsiktligt eller oavsiktligt menat från respondentens sida. Det kan exempelvis bero på missar som lett till att frågor hoppats över, att respondenten uppfattat frågan som irrelevant och intetsägande eller att frågan missförstås (Bryman, 2018).

För att undvika ett så stort externt bortfall som möjligt har enkäten utformats att vara förhållandevis kort med ett begränsat antal frågor, då Bryman (2018) motiverar att alltför omfattande enkäter kan ha en avskräckande effekt på potentiella respondenter. Genom att alla frågor har en sluten framför öppen karaktär kan det också för respondenten uppfattas mindre överväldigande, då just öppna frågor förutsätter egna formuleringar och kräver mer tid. Risken finns att öppna frågor bidrar till att respondenten tappar tålamodet. För att undvika missförstånd och minska risken för ett internt men också externt bortfall har korta och informativa följbrev och påminnelsebrev gällande enkätens innehåll skickats ut. I följbrevet har nödvändig information om studien presenterats vilket Åberg-Bengtsson och Pramling (2020) rekommenderar. I enlighet med Barmark och Djurfeldts (2020) rekommendationer har följbrevet fått bestå av följande information: en kort och tydlig presentation av det övergripande syftet med studien, argument för varför studien är relevant och har betydelse, information om etiska och juridiska överväganden som gjorts utifrån studien, kontaktuppgifter till de enkätansvariga vid eventuella frågor och reaktioner samt information om att studien är frivillig och att de insamlade uppgifterna endast kommer att användas i forskningssyfte. I enlighet med Brymans (2018) rekommendationer har respondenterna även informerats om vilka som är ansvariga för enkäten, hur den specifika undersökningsgruppen har valts ut och information om hur lång tid enkäten beräknas ta att besvara. Det sistnämnda är av vikt att nämna då avsaknaden av dessa uppgifter kan riskera att få respondenter att skjuta upp besvarandet av frågorna på obestämd tid. Syftet med påminnelsebrevet har varit att signalera till den potentiella respondenten att enkäten är viktig, att vårdnadshavarnas bidrag har stor betydelse för den berörda studien och att påminna de potentiella respondenterna om

tidsfristen. Det skickades ut efter att halva tiden hade gått för att säkerställa att alla verkligen mottog enkäten.

I fråga om bortfall är det dock av relevans att belysa det faktum att även om somliga rekommendationer råder för hur stort ett bortfall på sin höjd kan vara, är det i samband med bekvämlighetsurval inte bortfallets storlek som avgör studiens kvalitet, utan snarare att de som sammanställer studien visar på en medvetenhet om de konsekvenser och eventuella begränsningar som studien kan innebära till följd av just ett stort bortfall (Bryman, 2018).

5. 7 Validitet och reliabilitet

För att stärka begreppsvaliditeten, som är en av förutsättningarna för en god resultatvaliditet, är det av vikt att den teoretiska definitionen överensstämmer med den operationella indikatorn (Esaiasson m.fl., 2017). Detta genomförs i praktiken med hjälp av studien då teorin om dubbla angelägenheter används som utgångspunkt vid formulerandet av enkätfrågorna. Det blir utifrån enkätfrågorna möjligt vid resultatredovisningen, analysen och diskussionen att konkretisera teorins funktion och hur den blir relevant för de slutsatser som dragits av det insamlade materialet. Genom vår pilotstudie och genom diskussioner med handledaren har enkätens frågor utformats noga för att kunna ge svar på studiens forskningsfrågor som hjälper studiens validitet (Åberg-Bengtsson & Pramling, 2020).

Vid resultatredovisningen har det stora bortfallet inneburit begränsningar i att kunna dra slutsatser då empiriskt material saknas (Harboe, 2013). Trots dessa omständigheter visar ändå studien på validitet genom att möjliga slutsatser dras med stor försiktighet. Dessutom innebär inte nödvändigtvis osäkra slutsatser att de måste vara oanvändbara i längden då alla möjliga slutsatser kan förstås som ett bidrag till det begränsade forskningsfältet. Till studiens försvar, kan även dessa omständigheter hanteras på de grunder att ett bekvämlighetsurval har tillämpats. Enligt Bryman (2018) avgörs nämligen inte en sådan studies kvalitet av storleken på bortfallet, utan snarare av skribentens uppvisade medvetenhet om de konsekvenser och eventuella begränsningar som studien kan innebära till följd av just ett stort bortfall. Den externa validiteten kan inte garanteras, då möjligheten till den förutsätter att urvalet är generaliserbart och möjliggör så beskrivande och förklarande slutsatser som möjligt på en större population (Esaiasson m.fl., 2017).

Enkätfrågorna har utformats på så sätt att så många aspekter som möjligt av den tillitsfulla relationen har täckts in för att möjliggöra att information från varje enskild respondent ger en så omfattande helhetsuppfattning som möjligt (Åberg-Bengtsson & Pramling, 2020). En pilotstudie gjordes också för att kunna säkerställa alla frågor och på det sättet öka reliabiliteten (Barmark & Djurfeldt, 2020). Den begränsade tidsramen har bidragit till att studien inte har kunnat omprövas av andra för att jämföra eventuella överensstämmande resultat något Harboe (2013) menar har betydelse för reliabiliteten, oberoende av mätverktyg. Då den tillitsfulla relationen mellan vårdnadshavare och förskolepersonal är ett socialt fenomen kan undersökningar som görs mellan längre tidsspann resultera i att vårdnadshavares attityder och förskolepersonalens arbetssituation förändras. Något som kan försvåra upprepningen av studien. Däremot ser vi personlighetsdrag som mer bestående, såsom känslor inför konflikthantering, vilket ger en viss stabilitet och reliabilitet till studien. All information gällande undersökningen tillgängliggörs på ett transparent sätt i studien och via bifogade bilagor, som innehåller information om enkäten och alla svar. Dessutom finns Cronbach's alpha värdet att tillgå, följe-och påminnelsebrev samt Data-och Variable views från SPSS för att öka reliabiliteten.

För att mäta den interna reliabiliteten med hjälp av Cronbach's alfa har ett tillitindex skapats av de variabler som inkluderar de elva attityd-och beteendefrågorna från enkäten, där bakgrundsfrågorna om kön, utbildning och ålder exkluderades (Bryman, 2018). De elva attityds-och beteendefrågorna utformades för att kunna besvara forskningsfrågorna, varpå de blir relevanta för att mäta de olika indikatorerna. Analysen av reliabiliteten gjordes med hjälp av programmet SPSS och det visade på en tillräcklig grad av index som är 0,616. En miniminivå på 0,6 är tillfredsställande nog för ett index att ha, enligt en del forskare, medan andra har en gräns på 0.7 eller 0.8 (Bryman, 2018). Exempelvis har filterfrågan fått ett lågt värde, vilket vi tänker beror på att det är en filterfråga utan relevanta begrepp. Även enkätfrågan gällande om vårdnadshavare känner sig förstådda visar också på ett lågt värde, något som kan bero på avsaknaden av tydlighet i frågan i sig, då den endast blir tydlig i sitt sammanhang. Tar man frågan ur sammanhanget kan frågan också tyckas gälla den språkliga förståelsen.

Tabellen 1

Värde av Cronbach's alpha - tillitindex

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.616	11

5. 8 Etiska aspekter

Processen med distribuering och insamling av enkäter behöver behandlas med anonymitet och konfidentialitet föreskriver Vetenskapsrådet (2017). Detta innebär att personlig datainformation om vårdnadshavare har behandlats med anonymitet både för förskolans personal och studenter. På det sättet har kravet om dataskydd av personliga uppgifter uppfyllts och kravet på vårdnadshavares anonymisering och avidentifiering vilket innefattar att de olika svaren i enkäten inte har kunnat kopplas med en särskild individs identitet. I Google Formulär finns olika möjligheter för enkätens anonymisering och distribuering och för att anonymitet och konfidentialitet ska kunna garanteras. Varpå enkätens alla möjliga anonymiseringsmöjligheter är valda i Google formulär, något som också gjordes inför pilotstudien. När det gäller forskningsresultatet är det viktigt att allt material publiceras med konfidentialitet efter insamlingen där vårdnadshavarens uppgifter inte skickas vidare till obehöriga (Vetenskapsrådet, 2017).

I enkäten, följebrevet och påminnelsebrevet har det varit av vikt att medvetandegöra de avsedda respondenterna om att det empiriska materialet hanteras efter dessa etiska principer ovan. Det empiriska materialet kommer inte att tillgängliggöras för obehöriga eller användas i andra syften än forskning och varken förskolepersonalen eller de enkätansvariga kan identifiera enskilda respondenter.

5. 9 Analysmetod

Enkäten utgår från ordinal-och nominalfrågor där ordinalvärden av svarsalternativ har utformats på sådant sätt att det finns en logisk ordning mellan värdena från positiva och

negativa alternativ. När det gäller nominalskalor kan dess värden byta plats utan att påverka ordningen mellan dem (Barmark & Djurfeldt, 2020). En rekommendation vid stort bortfall är att analysera det insamlade materialet på egen hand (Trost & Hultåker, 2016). De enskilda enkätsvaren har också analyserats genom att mönster och möjliga korrelationer har eftersökts då det var få respondenter med avvikande svar. Detta har gjorts då det kan ge en större förståelse av respondenternas svar och ge en djupare inblick i vårdnadshavares subjektiva åsikter. I tillägg har univariata analyser i form av stapeldiagram gjorts genom programmet Google formulär vilka har valts att analyseras och presenteras i resultatet och diskussionen. Med hjälp av statistikprogrammet SPSS har vi också gjort bivariata korrelationsanalyser i form av siffror där varje enkätfråga ska förstås representera en variabel som i sin tur representerar en unik sifferkod för att enkätfrågor ska kunna hållas isär. Även enkätfrågans olika svarsalternativ tilldelades unika sifferkoder för att möjliggöra en efterkommande analys. Enkätfråga tio har undersökts ihop med enkätfråga åtta och sedan enkätfråga 13. I tillägg gjordes en bivariat analys av enkätfrågorna elva och tolv. SPSS tabellerna har gjorts med *Pearson r* korrelationskoefficient för att söka korrelation samt signifikansvärde mellan dessa variabler (Bryman, 2018).

9 Bortfallsanalys och resultat

I detta avsnitt presenteras en bortfallsanalys med möjliga anledningar till det stora bortfallet eftersom det endast var 33 av 133 vårdnadshavare som valde att besvara enkäten. Därefter presenteras analysen av det empiriska material som varit möjligt att samla in, där resultat och slutsatser får ses som ett subjektivt bidrag till forskningen.

9.1 Bortfallsanalys

Studien fick ett stort bortfall då endast 33 av 133 tillfrågade respondenter valde att besvara enkäten, vilket innebär att 25% svarade och att bortfallet blev på 75%. Enligt Sveriges statistiska centralbyrå blir bortfall ett allt vanligare problem. I början av 2000-talet låg bortfallet på runt 15% och idag brukar bortfallet vara på omkring 40%. Människor i storstäder, invandrare samt yngre tenderar att svara mer sällan på undersökningar men vad det beror på är okänt (Statistiska Centralbyrån, 2015). Då denna studie utgick från en storstad kan det ha varit en påverkande faktor till den låga svarsfrekvensen. Den tidigare forskningen presenterar också en bild av ett stressigt småbarnsliv där en del vårdnadshavare upplever att de inte har tid att prata med förskolepersonalen vilket gör det lätt att anta att en enkät kommer långt ner på vårdnadshavares prioriteringslista (Vuorinen, 2021). I områden med hög socioekonomisk status beskrivs fritiden som full med diverse aktiviteter. Det är en omöjlighet att med säkerhet veta om detta är orsakerna, men det kan vara en bidragande faktor. Likaså kan det ha varit en bidragande faktor till de svar som faktiskt kom in, då vårdnadshavare med högre utbildning eller med högre socioekonomisk status tenderar att engagera sig mest i sina barns utbildning. Även om påminnelsebrev skickades ut för att påminna potentiella respondenter vilket Åberg-Bengtsson och Pramling rekommenderar (2020) är det inte hundra procentigt garanterat att alla vårdnadshavare regelbundet besöker Hjärntorget. Trots påminnelsebrev är det möjligt att vårdnadshavare ändå glömmer av om andra uppgifter plötsligt dyker upp till vardagen som tar upp ens fulla uppmärksamhet och tid. Det framgår av Esaiasson m.fl. (2017) att det är fördelaktigt att skicka ut minst två till tre påminnelsebrev under en period för att garantera fler respondenter. Då det är en begränsad tidsram att utgå från, var det endast möjligt att skicka ut en påminnelse. Vi diskuterade även möjligheten att

presentera oss på plats i förskolan och dela ut enkäter direkt till vårdnadshavare för att skapa ett större engagemang. Vi valde dock på grund av enkätens känsliga natur att göra det digitalt i tron om att de skulle känna sig tryggare med att förbli helt anonyma, då det inte finns någon risk att obehöriga får tag i deras svar.

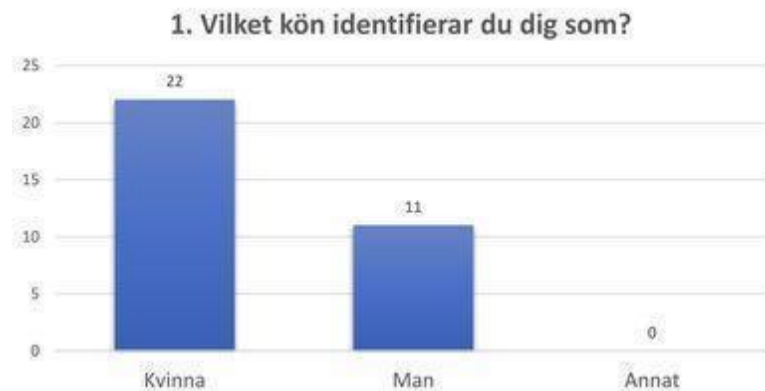
Det framkommer av Bryman (2018) att alltför omfattande enkäter kan avskräcka. Därför valde vi att göra en pilotstudie för att få feedback och kunna anpassa enkätens utformning därefter. En feedback var att inte börja med vad en respondent upplevde som en känslig fråga då den upplevdes som känslig, varpå upplägget ändrades så det inte var den första frågan respondenterna mötte. Den respondenten upplevde temat generellt som ett svårt och känsligt tema. Genom att inleda enkäten med allmänna bakgrundsfrågor gällande kön, utbildning och ålder ges respondenterna en mjukare start. En annan feedback var att enkäten uppfattades vara tillräckligt lång, varken för lång eller kort. Den generella feedbacken var positiv och de tillfrågade respondenterna i pilotstudien upplevde det positivt att vårdnadshavares röster blir synliggjorda i studien. Andra anledningar till bortfallet kan vara att enkäten inte erbjöd svarsalternativ som överensstämmer med respondentens uppfattning, att svarsalternativen inte varit självklara eller att de elva attityd-och beteendefrågorna upplevts vara svåra att besvara om respondenten varit osäker på var hen står i förhållande till dem. I längden hade faktorer som dessa kunnat påverka de potentiella respondenternas ork och lust att genomföra enkäten. Dessutom kan fem till tio minuter, så som det lades fram i enkäten och följebrevet, ha uppfattats omfattande för de potentiella respondenterna även om synen var den motsatta hos de sju pilotstudie-deltagarna. Synen på tid kan variera från individ till individ beroende av individens livsvillkor.

Studien har även fått två interna bortfall gällande fråga sju i enkäten. Den ena respondenten valde att inte besvara frågan alls och den andra respondenten valde tre olika svarsalternativ istället för ett. Innan enkäten skickades ut gavs feedback av pilotstudie-deltagarna vilka nämnt att det i samband med fråga sju kan finnas en risk för otydlighet, vilket valdes att tydliggöras för att minska risken. Fråga sju är en filterfråga och det rekommenderas att responderande får upp frågor så det går att anpassa efter att endast de som ska svara får upp filterfrågan (Wenemark, 2017). Dessvärre var det inte möjligt att göra inställningar som leder respondenterna vidare utifrån olika svar som ges, vilket har inneburit att de har varit tvungna att läsa och följa instruktioner. Inte heller var det möjligt att tvinga respondenterna att bara välja ett alternativ, då det hade gjort frågan obligatorisk för alla. Genom att förtydliga instruktionerna och skriva en del i versaler var förhoppningarna att det skulle vara tydligt nog. Detta innebar att en medveten risk blev tvungen att tas från vår sida. Då dock endast två av 33 respondenter gjorde misstaget finns också en möjlighet att det inte var ett misstag, utan respondenterna kan ha sett att det var möjligt att välja flera alternativ eller inget alls. Hade tiden funnits skulle ytterligare en pilotstudie kunnat utföras för att få mer feedback och därigenom möjliggöra utforskandet av fler enkätprogram för att hitta det som passar enkätens utformning bäst.

9. 2 Resultat

I *figur 1* nedan ser vi att av våra 33 respondenter är 22 kvinnor, elva män och noll personer som har identifierat sig som annat.

Figur 1

Figur 1 visar på de 33 respondenternas könsidentitet

I *figur 2* nedan presenteras de olika utbildningsnivåer respondenterna har. Det är 18 respondenter som har svarat att de har en eftergymnasial utbildning på tre år eller mer, ytterligare åtta har angett eftergymnasial utbildning som är mindre än tre år. En gymnasial utbildning på minst tre år har sex respondenter angett och endast en respondent svarade gymnasial utbildning på högst två år. Ingen av de svarande respondenterna saknar en gymnasial utbildning.

Figur 2

Figur 2 visar de 33 respondenternas olika utbildningsnivåer

Figur 3 nedan visar de vanligaste åldrarna för våra respondenter. Av de 33 respondenterna är 14 mellan 25-35 år gamla och de resterande 19 respondenterna är mellan 35-45 år gamla.

Figur 3

Figur 3 visar inom vilken ålderskategori våra 33 respondenter ingår

Vid framförandet av konstruktiv kritik, framgår det av Figur 4 nedan att en majoritet av de 33 svarande respondenterna, närmare bestämt 21, svarade att de upplever att "A.

Förskolepersonalen visar på ett stort engagemang och intresse i att möta era önskemål och försöker hitta lösningar som underlättar för er och förskolan". Därutöver är det synligt att elva respondenter svarade "B. Förskolepersonalen verkar visa på ett engagemang och intresse för att hitta lösningar och är villig i att kompromissa för att möta era önskemål" och att en respondent svarade "C. Förskolepersonalen anpassar verksamheten efter era önskemål men visar inget större intresse eller engagemang och tar generellt lite kontakt med er".

Figur 4

Figur 4 visar de 33 respondenternas olika svar på frågan hur de upplever förskolepersonalens bemötande

Det framkommer av *figur 5* nedan att en majoritet av respondenterna upplever att förskolepersonalens bemötande påverkar hur de ställer sig till att framföra konstruktiv kritik. Av de 33 svarande respondenterna har en mindre majoritet på nio respondenter valt att svara "A. I mycket hög grad" och en större majoritet på 15 respondenter "I hög grad". Det är en minoritet på sju respondenter som svarat att det varken har betydelse eller inte och en absolut minoritet på två respondenter som svarat "D. I låg grad".

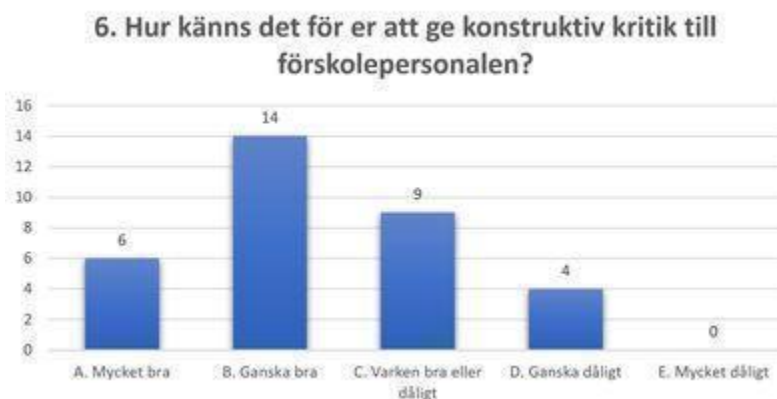
Figur 5

Figur 5 visar de 33 respondenternas svar på frågan om förskolepersonalens bemötande har betydelse för hur de ställer sig till att ge konstruktiv kritik

Utifrån *figur 6* nedan är det synligt att sex respondenter har svarat att det känns "A. Mycket bra" att ge konstruktiv kritik till förskolepersonalen och att 14 respondenter har svarat att det känns "B. Ganska bra", vilket innebär att en majoritet av de 33 svarande respondenterna upplever det som positivt att ge konstruktiv kritik till förskolepersonalen. En minoritet på nio respondenter svarade att det känns "C. Varken eller" och har därmed ställt sig neutrala och en absolut minoritet på fyra respondenter har uppgett att det känns "D. Ganska dåligt", vilket innebär att det är en minoritet som upplever det som negativt att ge konstruktiv kritik till förskolepersonalen.

Figur 6

Figur 6 visar de 33 respondenternas svar på frågan hur det känns att ge konstruktiv kritik till förskolepersonalen

I figur 7 nedan presenteras den data som är giltig vilket ska förstås som resultatet från två respondenter då den saknade datan från två andra respondenter har exkluderats för tydlighetens skull. Den sjunde enkätfrågan är en filterfråga som endast riktats till de respondenter som valt de negativa svarsalternativen D och E i figur 6, vilken presenterar anledningar till varför det kan kännas negativt att ge konstruktiv kritik. En anledning som angetts av en av de två respondenterna är "D. Oro över att den konstruktiva kritiken ska leda till negativa känslor hos förskolepersonalen". Den andra anledningen som angetts av den andre respondenten är "E. Generell oro i tron att framförandet av konstruktiv kritik kan leda till konflikter med förskolepersonalen".

Figur 7

Figur 7 är en filterfråga till föregående fråga, som ger svar på varför respondenter, som uppgett att det känns ganska dåligt att ge konstruktiv kritik till förskolepersonalen, känner som de gör

I figur 8 nedan framkommer det att en absolut majoritet av de 33 vårdnadshavarna, närmare bestämt 29 av 33, upplever sig ha en öppen och ärlig kommunikation med förskolepersonalen. Av de 29 respondenterna svarade 16 respondenter "A. I mycket hög grad" och 13 respondenter "B. I hög grad". En minoritet hävdar dock att de inte upplever en helt öppen och ärlig kommunikation med förskolepersonalen, då två respondenter svarat "C. Varken eller" och två respondenter "D. I låg grad".

Figur 8

Figur 8 visar de 33 respondenternas svar på frågan om de upplever en öppen och ärlig kommunikation med förskolepersonalen

Figur 9 nedan visar att en majoritet på 31 av 33 respondenter känner sig förstådda vid kommunikationen med förskolepersonalen, där 17 svarade "A. I mycket hög grad" och 14 "B. I hög grad". Endast en absolut minoritet på två respondenter har ställt sig mer neutrala och negativa till frågan, där en av respondenterna uppgav "C. Varken eller" och en respondent "D. i låg grad".

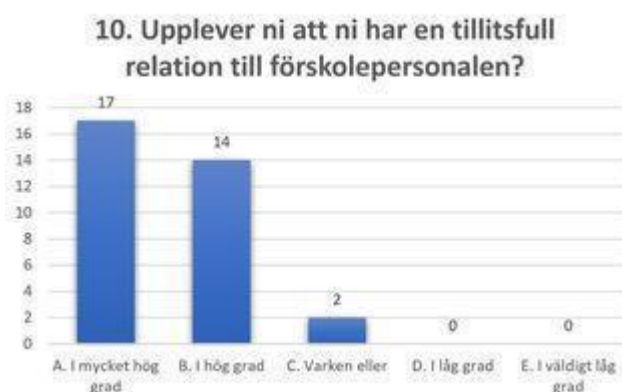
Figur 9

Figur 9 visar de 33 respondenternas svar på frågan om vårdnadshavarna känner sig förstådda vid kommunikationen med förskolepersonalen

Av de 33 respondenterna, framkommer det av figur 10 nedan att en absolut majoritet på 31 respondenter upplever tillitsfulla relationer med förskolepersonalen, där 17 respondenter upplever tillitsfulla relationer "A. I mycket hög grad" och 14 upplever tillitsfulla relationer "B. I hög grad". Endast en minoritet på två respondenter svarade "C. Varken eller", vilket innebär att de har ställt sig neutrala i frågan.

Figur 10

Figur 10 visar de 33 respondenternas svar på frågan om de upplever en tillitsfull relation till förskolepersonalen

Av de 33 respondenter som svarat, är det tydligt i *figur 11* nedan att 100% av dessa respondenter delar uppfattningen att det är av stor vikt att upprätthålla goda relationer med förskolepersonalen. En absolut majoritet på 25 respondenter uppgav "A. I mycket hög grad" och de resterande åtta svarade "B. I hög grad".

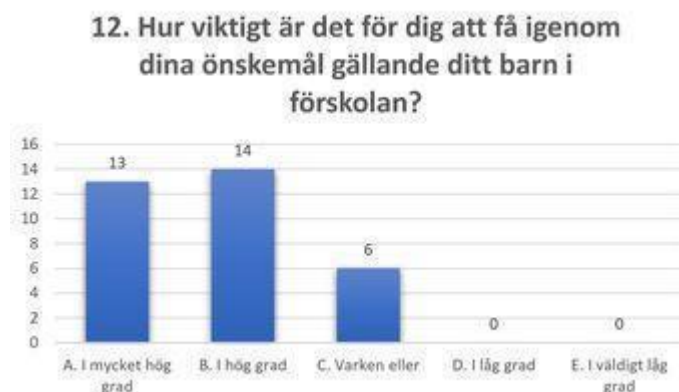
Figur 11

Figur 11 visar de 33 respondenternas svar på frågan hur viktigt det är att upprätthålla goda relationer till förskolepersonalen

Det framgår av *figur 12* nedan att en absolut majoritet på 27 av de 33 svarande respondenterna anser att det är av stor vikt att få igenom sina önskemål gällande det egna barnet i förskolan, där 13 respondenter svarade "A. I mycket hög grad" och 14 respondenter "B. I hög grad". En minoritet på sex respondenter uppgav dock alternativ "C. Varken eller".

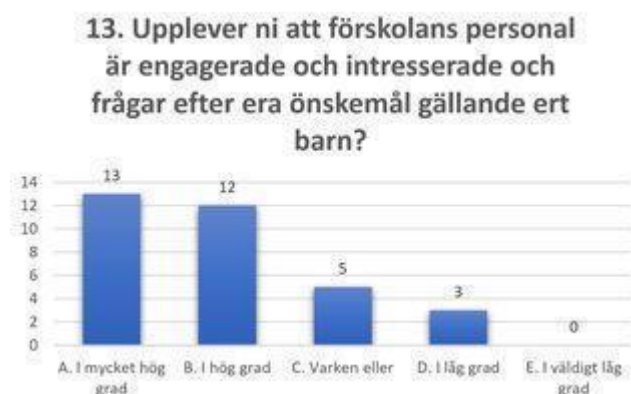
Figur 12

Figur 12 visar de 33 respondenternas svar på frågan om hur viktigt det är för vårdnadshavarna att få igenom sina önskemål gällande sitt barn i förskolan

Figur 13 nedan visar att majoriteten av respondenterna upplever att förskolepersonalen, närmare bestämt 25 av 33, är mycket engagerade och intresserade samt frågar efter vårdnadshavarens önskemål gällande barnen. Närmare bestämt är det en absolut majoritet på 25 av 33 respondenter som ställer sig mer positiva till frågan, där 13 respondenter svarade "A. I mycket hög grad" och tolv "B. I hög grad". En minoritet på fem respondenter svarade "C. Varken eller", vilka har ställt sig mer neutrala i frågan och en absolut minoritet på tre respondenter svarade "D. I låg grad", vilka ska förstås vara mer negativa.

Figur 13

Figur 13 visar de 33 respondenternas svar på om de upplever förskolepersonalen som intresserade, engagerade och frågar efter vårdnadshavarens önskemål gällande sina barn

I figur 14 nedan frågas det om vårdnadshavare känner sig trygga med de kunskaper förskolepersonalen uppvisar gällande deras barns utveckling, lärande och välmående. Av de 33 svarande respondenterna är det en absolut majoritet på 32 respondenter som svarade att de ställer sig positiva till förskolepersonalens uppvisade kunskaper, där 17 respondenter valde alternativet "A. I mycket hög grad" och 15 valde alternativet "B. I hög grad". Enbart en respondent valde alternativet "C. Varken eller", vilket innebär att en respondent har valt att ställa sig neutral i frågan.

Figur 14

Figur 14 visar de 33 respondenternas svar på frågan om de känner sig trygga med förskolepersonalens kunskap om barns utveckling, lärande och välmående

9. 3 Resultat av korrelationsanalyser

Tabell 2 visar en bivariat korrelationsanalys och *Pearsons r* korrelationskoefficient mellan två variabler som är den tillitsfulla relationen och en öppen och ärlig kommunikation. Mellan de två variablerna finns det en positiv korrelation på 0.685. Den tillitsfulla relationen och en öppen och ärlig kommunikation påverkar varandra positivt, vilket innebär att det finns ett samband. Det betyder att när en variabel ökar, ökar även den andra undersökta variabeln. Det är dock inte möjligt att avgöra vilken variabel som påverkar vilken. Resultatet visar ett starkt signifikansvärde på <0.001 . Det innebär att sannolikheten för att resultaten stämmer med den avsedda populationen är 99% (Bryman, 2018).

Tabell 2

Correlations			
		Upplever ni att ni har en tillitsfull relation till förskolepersonalen?	Upplever ni en öppen och ärlig kommunikation med förskolepersonalen?
Upplever ni att ni har en tillitsfull relation till förskolepersonalen?	Pearson Correlation	1	,685**
	Sig. (2-tailed)		<,001
	N	33	33
Upplever ni en öppen och ärlig kommunikation med förskolepersonalen?	Pearson Correlation	,685**	1
	Sig. (2-tailed)	<,001	
	N	33	33

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Tabell 2 visar en bivariat korrelationsanalys samt signifikansnivån mellan variablerna tillitsfull relation samt öppen och ärlig kommunikation

Tabell 3 visar en bivariat korrelationsanalys och *Pearsons r* korrelationskoefficient mellan de två variablerna hur vårdnadshavare upplever den tillitsfulla relationen med förskolepersonalen och om förskolepersonalen visar på ett intresse, engagemang och frågar efter deras önskemål. Resultatet visar på att det finns en positiv korrelation på 0,581, vilket indikerar att de två variablerna korrelerar positivt med varandra. Det finns ett visst samband men det går inte att konkludera vilken variabel som påverkar vilken. Resultatet visar också ett starkt signifikansvärde på <0.001 . Det innebär att sannolikheten för att resultaten stämmer för den avsedda populationen är 99% (Bryman, 2018).

Tabell 3

Correlations			
		Upplever ni att ni har en tillitsfull relation till förskolepersonalen?	Upplever ni att förskolans personal är engagerade och intresserade samt frågar efter era önskemål gällande ert barn?
Upplever ni att ni har en tillitsfull relation till förskolepersonalen?	Pearson Correlation	1	,581**
	Sig. (2-tailed)		<,001
	N	33	33
Upplever ni att förskolans personal är engagerade och intresserade samt frågar efter era önskemål gällande ert barn?	Pearson Correlation	,581**	1
	Sig. (2-tailed)	<,001	
	N	33	33

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Tabell 3 visar en bivariat korrelationsanalys samt signifikansnivån mellan variablerna tillitsfull relation samt förskolepersonalens intresse, engagemang och tjänstvillighet rörande vårdnadshavares önskemål

Tabell 4 visar resultatet av en bivariat korrelationsanalys och *Pearsons r* korrelationskoefficient mellan de två variablerna goda relationer med förskolepersonalen och vårdnadshavares önskemål gällande deras barn. Resultatet visar på en negativ korrelation på $-0,126$ vilket innebär att det inte finns ett samband mellan de två variablerna. Signifikansvärdet på $0,483$ visar att det inte finns ett samband i vår population (Bryman, 2018).

Tabell 4

Correlations			
		Hur viktigt är det för dig att upprätthålla goda relationer till förskolepersonalen?	Hur viktigt är det för dig att få igenom dina önskemål gällande ditt barn i förskolan?
Hur viktigt är det för dig att upprätthålla goda relationer till förskolepersonalen?	Pearson Correlation	1	-,126
	Sig. (2-tailed)		,483
	N	33	33
Hur viktigt är det för dig att få igenom dina önskemål gällande ditt barn i förskolan?	Pearson Correlation	-,126	1
	Sig. (2-tailed)	,483	
	N	33	33

Tabell 4 visar en bivariat korrelationsanalys samt signifikansnivån mellan variablerna goda relationer med förskolepersonal samt vårdnadshavares önskemål gällande deras barn

10 Diskussion

Studien syftar till att undersöka hur vårdnadshavare upplever den tillitsfulla relationen till förskolepersonalen samt hur förskolepersonalens bemötande upplevs och möjligtvis påverkar vårdnadshavares egna agerande med förskolepersonalen. En stor del av den tillitsfulla relationen enligt vårdnadshavare är möjligheten att kunna prata om allt och fortfarande kunna känna sig trygga med att kritiken mottas på ett konstruktivt sätt av förskolepersonalen (Vuorinen, 2018). Diskussionen inleds med att studiens viktigaste resultat presenteras. Därefter presenteras analysen utifrån forskningsfrågorna i vilken det tolkas och dras försiktiga slutsatser efter de resultat som studien har fått med hjälp av teorin om dubbla angelägenheter och tidigare forskning. Som efterföljd presenteras en metoddiskussion, studiens kvalitet, ett sammandrag av de slutsatser som varit möjliga att dra utifrån studiens resultat och avslutningsvis förslag på hur studien hade kunnat ses som ett bidrag till framtida forskning och den kommande yrkesprofessionen som förskollärare.

10.1 Viktiga resultat

Det har framgått av flera studier i den tidigare forskningen att vårdnadshavare tenderar att positioneras som krävande individer av förskolepersonal och förskollärarstudenter, vilket har resulterat i negativa diskurser angående vårdnadshavares kompetens (Persson & Tallberg Broman, 2002; Tallberg Broman & Holmberg, 2007; Tallberg Broman 2009). Av den egna studiens empiriska material att tillgå, indikerar dock resultatet på att upprätthållandet av goda relationer är aningen viktigare än att få de egna önskemålen tillgodosedda, även om de egna önskemålen också anses vara av stor vikt. Ett resultat vi tänker kan bidra till att positionera vårdnadshavare utifrån en mer neutral diskurs.

10. 2 Hur upplever vårdnadshavare den tillitsfulla relationen till förskolans personal

Alla vårdnadshavare har svarat att de upplever att kritiken de ger mottas på ett konstruktivt sätt, då de upplever att förskolepersonalen tar till sig informationen och anpassar utefter behoven. Utifrån teorin om dubbla angelägenheter blir det tydligt att alla vårdnadshavare upplever att förskolepersonalen uppvisar en annan-angelägenhet i olika grader (Pruitt & Hee Kim, 2004). Majoriteten av vårdnadshavarna upplever att förskolepersonalen visar på en hög grad av annan-och egen-angelägenhet, varpå den samverkande strategin blir framträdande (Friberg, 2015). Då de uppger att förskolepersonalen är intresserade och engagerade i familjens situation och att förskolepersonalen försöker finna de bästa möjliga lösningarna för att tillgodose vårdnadshavarnas önskemål så det blir optimalt för båda parterna. Det är också många som uppgett att de upplever att förskolepersonalen visar intresse och engagemang samt anpassar och kompromissar utefter den konstruktiva kritiken för att tillgodose vårdnadshavarens önskemål. I enlighet med teorin är det märkbart att den anpassande strategin framträder mer då personalens egna behov inte framkommer lika tydligt, varpå förskolepersonalen kan ses visa en hög grad av annan-angelägenhet och en låg grad av egen-angelägenhet (Friberg, 2015). En minoritet säger sig uppleva ett litet intresse och engagemang men att deras behov tillgodoses, varpå vi ser den kompromissande strategin, som endast visar på en viss grad av egen-och annan-angelägenhet.

Bemötanden kan tolkas ha en stark påverkan på vilka strategier vårdnadshavare tar till vid behov. Detta kan förstås stärka det antagande som teorin om dubbla angelägenheter grundar sig på, då olika konfliktstrategier enligt denna tas till vid behov av människor, beroende av hur omständigheterna ser ut (Pruitt & Hee Kim, 2004). Även om en minoritet uppger att de inte blir påverkade av personalens bemötande när de ger konstruktiv kritik. Tidigare forskning av Vuorinen (2018; 2021) visar på att en del vårdnadshavare har en oro över att kritiken kan gå ut över sig själv eller att barnet blir utsatt för personalens negativa känslor. Emellertid visar majoriteten av vårdnadshavarna i den egna studien att de inte känner en oro över att framföra kritik, utan ställer sig främst positiva och därefter neutrala. De samverkande, anpassande och kompromissande strategierna från förskolepersonalens sida kan tänkas bidra till att vårdnadshavarna ställer sig positiva till att framföra konstruktiv kritik. Enligt Rautamies m.fl., (2019) upplever vårdnadshavare som har tillitsfulla relationer till förskolepersonalen att det är en positiv känsla att kunna förmedla konstruktiv kritik till personalen, då de upplever att deras funderingar blir hörda och deras önskemål blir tillgodosedda. Det antas också leda till att relationen fördjupas och blir mer tillitsfull när vårdnadshavare kan känna sig trygga i att åsikter mottas positivt och konstruktivt. Det finns också forskning som visar att vårdnadshavare från resursstarka områden upplevs ha höga förväntningar och förväntar sig inflytande i förskolans verksamhet, både gällande sitt barn och aktiviteter som bör utföras (Holmberg & Tallberg Broman, 2007; Tallberg Broman, 2009). Då denna studie är utförd i ett resursstarkt område och majoriteten av vårdnadshavarna har en eftergymnasial utbildning på minst 3 år, kan det också förklara varför en majoritet ställer sig neutrala eller positiva till att ge konstruktiv kritik, då de ser det som en rättighet och en skyldighet att vara involverade.

En tolkning utifrån enskilda vårdnadshavares enkätsvar visar på varför det känns ganska dåligt att ge konstruktiv kritik. Det är synligt av en vårdnadshavares svar att det bland annat finns en generell oro i tron om att framförandet av konstruktiv kritik kan leda till konflikter. Möjliga påverkande faktorer kan vara att hen upplever en låg grad av öppen och ärlig kommunikation samt upplever sig bli förstådd i låg grad av förskolepersonalen vid

kommunikationen. Samtidigt upplever vårdnadshavaren att det är viktigt i hög grad att upprätthålla goda relationer till förskolepersonalen. Det bekräftas av två studier av Vuorinen (2018, 2021) att somliga vårdnadshavare är oroliga att kritiken inte kommer mottas på ett professionellt vis. En annan vårdnadshavare som har svarat att hen känner en oro över att den negativa kritiken ska påverka förskolepersonalen negativt kan utifrån teorin förstås ha en hög grad av annan-angelägenhet och att relationen därigenom är viktig (Pruitt & Hee Kim, 2004).

Majoriteten av de svarande vårdnadshavarna upplever att förskolepersonalen ger vårdnadshavarna erkännande genom att visa förståelse och intresse för vårdnadshavarna vid kommunikationen. Utifrån datan förekommer en låg grad av missförstånd. Uppgifterna kan visa på att förskolepersonalen har en hög grad av annan-angelägenhet, då förståelse vid kommunikation förutsätter att mottagaren på olika sätt är uppmärksam, engagerad och angelägen att ta till sig av den andres perspektiv. Utifrån teorin om dubbla angelägenheter framgår det av den befintliga datan att förskolepersonalen upplevs värna om att vårdnadshavarnas perspektiv tas tillvara, vilket indikerar på att angelägenheten om den andre är av stor vikt (Pruitt & Hee Kim, 2004). Strategier som återigen blir synliga här är den samverkande och anpassande strategin (Friberg, 2015). Ett villkor för vårdnadshavare att få förtroende för förskolepersonalen är om förskolepersonalen möjliggör för vårdnadshavarna att lyfta fram sina tankar och idéer (Rautamies m.fl., 2021). Det är därför viktigt att vårdnadshavarna känner sig hörda, inte bara i relation till sina tankar och idéer men generellt. Det finns också en hög tillit från vårdnadshavarnas sida gällande förskolepersonalens uppvisade kunskaper om barns utveckling, lärande och välmående. I tidigare studier nämns förskolepersonalens kunskap som en viktig aspekt för att en tillitsfull relation ska kunna utvecklas då det ger vårdnadshavare en trygghet i att deras barn får sina behov mötta under dagen (Vuorinen, 2018; Rautamies m.fl., 2021). Vikten av välgrundade och transparenta beslut bekräftas av Sandberg och Vuorinen (2008) vara en nödvändighet för att ge vårdnadshavare en inblick i förskolans praktik samt om deras barns vistelse, utveckling och trivsel på förskolan.

Upplevelsen av en öppen och ärlig kommunikation samvarierar med upplevelsen av att ha en tillitsfull relation även i denna studie. Utifrån teorin om dubbla angelägenheter är det två strategier de svarande vårdnadshavarna verkar föredra. Dels den samverkande strategin som syftar till att prioritera bådas angelägenheter (Pruitt & Hee Kim, 2004) och dels den kompromissande strategin. Kompromisser kan förutsätta ärlighet med den förklaringen att kompromisser ska ske, vilket vi också kan se i den samverkande strategin där lösningen ska gynna alla. Vikten av den öppna och ärliga kommunikationen bekräftas av vårdnadshavare i flera studier, då den anses stärka relationen och ger en större tillit till förskolepersonalen (Vuorinen, 2018, 2021; Rautamies m.fl., 2021). Genom att majoriteten av vårdnadshavarna upplever sig ha en öppen, ärlig och tillitsfull relation med förskolepersonalen, indikeras det att förskolepersonalen värderar relationen med vårdnadshavarna och visar en hög grad av annan- och egen-angelägenhet (Pruitt & Hee Kim, 2004). Med den tidigare forskningen som utgångspunkt, framkommer det av majoriteten av vårdnadshavarna att de upplever sig ha ett proaktivt samarbete med förskolepersonalen, vilket innefattar att de med säkerhet vet var de har varandra (Rautamies m.fl., 2019). Studiens vårdnadshavare kan uppfattas kontrastera med den tidigare forskningen, där somliga vårdnadshavare upplever kommunikationen som undvikande och ytlig från förskolepersonalens sida (Vuorinen, 2018, 2021). Då det dock finns en minoritet som med sina svar signalerat att de är av en mer negativ uppfattning gällande båda enkätfrågorna, överensstämmer resultatet samtidigt med tidigare forskning, i vilken det framgår att vårdnadshavare har delade meningar om hur öppen, ärlig och tillitsfull

relationen och kommunikationen är med förskolepersonalen (Rautamies m.fl. 2019, 2021; Vuorinen 2018, 2021). På grund av dessa omständigheter, är det därför enligt Sandberg och Vuorinen (2008) viktigt att vara medveten om att det krävs olika samarbetsformer för att tillgodose vårdnadshavares olika behov.

Som tidigare nämnts leder erkännande av andra till en mer tillitsfull relation (Vuorinen, 2021). Upplevelsen av en tillitsfull relation och upplevelsen av ett intresse och engagemang från förskolepersonalens sida påverkar varandra även i denna studie. Majoriteten av de svarande vårdnadshavarna uppfattar att förskolepersonalen visar på en hög grad av annan-angelägenhet genom att de upplevs vara angelägna om deras önskemål gällande det egna barnet och att de eftersträvar att bemöta vårdnadshavarna med lyhördhet och tjänstvillighet. I relation till dessa uppgifter kan det uppfattas föreligga ett relevant samband eftersom majoriteten av vårdnadshavarna också upplever att de har tillitsfulla relationer till förskolepersonalen. Med hjälp av teorin om dubbla angelägenheter är det synligt att vårdnadshavare i denna studie verkar bli mötta med en hög annan-angelägenhet av förskolepersonalen. Enligt Rautamies m.fl. (2019) utvecklar vårdnadshavare sitt förtroende till förskolepersonal genom deras engagemang och intresse, vilket visar sig genom att verksamheten erbjuder barnen det stöd som behövs och att olika pedagogiska metoder finns att tillgå. Genom att en majoritet av vårdnadshavarna upplever sig ha tillitsfulla relationer och att de upplever att förskolepersonal är engagerade och intresserade samt frågar efter vårdnadshavares önskemål gällande deras barn är det antagbart att förskolepersonalen visar en mycket hög grad av annan-angelägenhet som innebär att relationen är viktig för personalen (Pruitt & Hee Kim, 2004). Möjliga strategier blir då den samverkande eller den anpassade utefter den höga graden av annan-angelägenhet. Det framkommer av flera studier (Vuorinen, 2018, 2021; Rautamies m.fl., 2019) att vårdnadshavare får ett ökat förtroende för förskolepersonalen när vårdnadshavarna tilldelas ett erkännande. Detta kan förstås inkludera förskolepersonalens vilja att möjliggöra vårdnadshavarnas delaktighet och inflytande och att vilja initiera och upprätthålla en långsiktig och kontinuerlig samverkan.

10. 3 Vårdnadshavares perspektiv på goda relationer och de egna önskemålen

Utifrån teorin om dubbla angelägenheter, framgår det i resultatet att vårdnadshavarna har en hög annan-angelägenhet vid samverkan med förskolepersonalen, då annan-angelägenhet innebär att individen prioriterar relationen framför den egna angelägenheten (Pruitt & Hee Kim, 2004). Majoriteten av vårdnadshavarna har svarat att de i mycket hög grad prioriterar upprätthållandet av goda relationer med förskolepersonalen framför att i mycket hög grad få de egna önskemålen tillgodosedda. Däremot har fler vårdnadshavare svarat att de i hög grad prioriterar de egna önskemålen framför att i hög grad upprätthålla goda relationer med förskolepersonalen. Dessa uppgifter kan signalera att upprätthållandet av goda relationer är aningen viktigare och att de egna önskemålen är av sekundär prioritering. Utifrån teorin om dubbla angelägenheter kan vårdnadshavarna uppfattas visa på en högre grad av annan-angelägenhet även om egen-angelägenheten ska förstås vara viktig. Utifrån de enskilda enkätsvaren tenderar dock de flesta vårdnadshavare vara mer samverkande eller kompromissande då det är tydligt att både relationer och egna önskemål är av stor vikt. En minoritet visar på en anpassande strategi då deras egen-angelägenhet verkar vara obefintlig men önskan om goda relationer är hög (Pruitt & Hee Kim, 2004; Friberg, 2015).

I den tidigare forskningen framkommer det att vårdnadshavare vill utveckla långsiktiga och tillitsfulla relationer med förskolepersonalen för att försäkra sig om att barnet är i säkra händer (Vuorinen, 2021). För att utveckla långsiktiga och tillitsfulla relationer förutsätter det

att relationerna också upprätthålls. Samtidigt lyfts det i Rautamies m.fl. (2021) studie att vårdnadshavare vill vara delaktiga, tilldelas möjligheter till inflytande och få det stöd som de anser sig vara i behov av gällande det egna barnet. I kontrast till den tidigare forskningen, i vilken förskolepersonalen beskriver vårdnadshavare som kravfulla (Persson & Tallberg Broman, 2002; Tallberg Broman & Holmberg, 2007; Tallberg Broman, 2009) indikerar den egna studien att vårdnadshavare värderar relationen aningen mer även om de egna önskemålen också är av vikt vid samverkan med förskolepersonalen.

11 Metoddiskussion

Utifrån Rieneckers och Stray Jørgensens modell (2017) för metoddiskussion, har webbenkäten som metod diskuterats ur både hållbarhetsrelaterade och metodkritiska perspektiv. Därmed kommer nu metodens styrkor och svagheter att diskuteras närmare. Tillämpningen av olika gradsvarsalternativ i webbenkäten har gjort det möjligt att mäta hur och till vilken grad vårdnadshavare upplever den tillitsfulla relationen till förskolepersonalen (Stukát, 2011). Med hjälp av nominal-och ordinalskalor har teorin om dubbla angelägenheter med de olika strategierna och angelägenheterna kunnat operationaliseras och därigenom tydliggöras i analysen. Då enkäten utformats som ett strukturerat frågeformulär med fasta svarsalternativ har det vid undersökningen möjliggjort en bättre kännedom om det innehåll som forskningsfrågorna ska förstås innefatta (Stukát, 2011). Många svarsalternativ har också möjliggjort för respondenten att välja ett alternativ som närmast överensstämmer med den egna verklighetsuppfattningen, vilket har bidragit till att respondentens svar eventuellt kan ha bidragit till ett mer trovärdigt resultat i studien. Pilotstudien, som ingått som ett första steg i undersökningsmetoden, har möjliggjort att genom konstruktiv feedback från utomstående vårdnadshavare omformulera och tydliggöra frågorna i enkäten, för att utifrån förändringarna öka möjligheterna till att forskningsfrågorna besvaras och att validiteten kan stärkas. För att stärka reliabiliteten har formuleringar av enkätfrågorna varit av stor vikt för att göra frågorna förståeliga för respondenterna och därigenom undvika missförstånd (Barmark & Djurfeldt, 2020). Dessutom har enkätfrågorna formulerats efter olika aspekter av den tillitsfulla relationen så som det har framgått i tidigare forskning och inte efter egna antaganden och preferenser. Studien kan anses ha en viss begreppsvaliditet då den valda teorin har varit till stor hjälp vid analysen och visat på nya perspektiv (Esaiasson m.fl., 2017).

Utifrån enkätfråga tio, som närmast överensstämmer med den första forskningsfrågan, har två bivariata korrelationsanalyser kunnat göras med enkätfrågorna åtta och **13** då det i SPSS har visat sig finnas en viss grad av positiv korrelation mellan frågorna. Detta har möjliggjort att se kopplingar mellan den tillitsfulla relationen och faktorer som eventuellt kan täckas in i fenomenet. Trots att den bivariata analysen av enkätfrågorna elva och tolv inte visade på en korrelation eller signifikans ansåg vi att frågorna i kombination kan ge intressanta perspektiv på vårdnadshavares beteenden i relation till den tidigare forskningen. Då den delvis målar upp en negativ bild av vårdnadshavare såg vi en möjlighet att undersöka diskursen ur ett annat perspektiv. För att få en så omfattande helhetsuppfattning som möjligt om respondenterna, är det fördelaktigt att utifrån ett socialt fenomen kunna täcka in så många aspekter som möjligt (Åberg-Bengtsson & Pramling, 2020). På grund av tidsbrist har det emellertid inte funnits en möjlighet att testa alla attityd-och beteendefrågor.

Inför framtida omprövningar hade dock webbenkäten som metod kunnat utvecklas med hjälp av andra alternativa enkätprogram, där det finns möjligheter att på förhand göra inställningar rörande låsta svarsalternativ då det skulle förhindra det interna bortfallet som blev i samband

med filterfrågan. I Google Formulär fanns inte dessa inställningsfunktioner för filterfrågor, något som kan ha haft en påverkan på resultatet. Barmark och Djurfeldt (2020) nämner att låsta svarsalternativ är ett sätt att förhindra eventuellt internt bortfall i webbenkäter. Detta utesluter emellertid inte möjligheten att återanvända webbenkäten i identisk form, även om låsta svarsalternativ innebär mindre risker och därav fler möjligheter att få ett resultat utan internt bortfall.

11. 1 Studiens kvalitet

Cronbach´s alpha värdet i SPSS visade på att enkäten har en viss intern reliabilitet och att de olika frågorna mäter vad våra forskningsfrågor undersöker, i detta fall den tillitsfulla relationen som fenomen (Bryman, 2018). Vi har med andra ord också uppnått en begreppsvaliditet (Esaiasson m.fl., 2017). Studien kan också ge en fördjupad förståelse av hur en teori som teorin om dubbla angelägenheter kan tillämpas för att synliggöra olika perspektiv och egenskaper hos vårdnadshavare. Teorin möjliggör en annan positionering av vårdnadshavare, då den kan visa på att relationen är viktig trots att vårdnadshavare har krav och önskemål gällande sina barns utbildning. Då studien har utgått från ett bekvämlighetsurval kan studien ur Brymans perspektiv (2018) ses som en preliminär analys inför möjlig framtida forskning, till vilken en bilaga över enkätfrågornas olika Cronbach´s alpha värden är bifogade för fortsatt utveckling och information om studien. Då teorin varit ett stöd för att besvara forskningsfrågorna är det synligt att en viss begreppsvaliditet förekommer men att den externa validiteten inte kan garanteras då resultatet inte kan generaliseras (Esaiasson m.fl., 2017).

Utifrån det empiriska materialet och de bivariata analyserna har tolkningar gjorts efter de mönster som kunnat urskiljas, exempelvis i två av de tre bivariata analyserna där det visat sig finnas ett positivt samband. De etiska aspekterna följdes genom hela processen där vårdnadshavares identitet anonymiserades med hjälp av Google formulär programmet och materialet hanterades med konfidentialitet där uppgifterna inte skickades vidare till obehöriga. För att möjliggöra en mer detaljerad bild av vårdnadshavares upplevelser och åsikter om relationer med förskolepersonalen hade studiens ämne kunnat utvecklas med hjälp av bland annat intervjuer och öppna enkätfrågor. På det sättet hade en eventuell hybridmodell kunnat utvecklas där kvantitativa och kvalitativa ansatser kombineras (Åberg-Bengtsson & Pramling, 2020). Det hade möjliggjort en djupare förståelse av deras resonemang och anledningar till deras svar.

11. 2 Slutsatser och förslag till fortsatt forskning

Utifrån den befintliga datan, kan studien ge subjektiva svar på hur somliga vårdnadshavare i ett resursstarkt område upplever den tillitsfulla relationen med förskolepersonalen. Enkätsvaren upplyser om att en majoritet av vårdnadshavarna upplever tillitsfulla relationer med förskolepersonalen och att den tillitsfulla relationen uppfattas vara viktig för båda parterna. Resultatet visar att förskolepersonalen upplevs vara engagerade samt visar stort intresse i att stötta vårdnadshavarna och förstå dem vid olika situationer. Majoriteten av vårdnadshavarna upplever att de har goda relationer med förskolepersonalen och uttrycker sina egna önskemål gällande deras barn vid behov. Därutöver är det märkbart att en majoritet av vårdnadshavarna upplever ett transparent bemötande av förskolepersonalen och att det finns en tilltro till förskolepersonalens kunskaper om barns utveckling, lärande och välmående. Trots att antalet svarande vårdnadshavare varit begränsat, är det dock tydligt att det också finns en minoritet som är av en mer negativ uppfattning. Av de svarande

vårdnadshavarna att tillgå, anses både relationen och de egna önskemålen vara viktiga även om relationen anses vara den primära prioriteringen.

Inför den kommande yrkesprofessionen som förskollärare, möjliggör studien en utvidgad förståelse och en ökad medvetenhet om att vårdnadshavare har olika behov vid samverkan, vilket förskolans verksamhet behöver vara mottaglig för och anpassa bemötandet efter. Av studiens resultat är det tydligt att majoriteten av vårdnadshavarna upplever en öppen och ärlig kommunikation och att det föreligger ett samband mellan denna omständighet och upplevelsen av att ha tillitsfulla relationer. Denna information överensstämmer med den tidigare forskningen, där merparten vårdnadshavare vill ha en öppen och ärlig dialog för att känna tillit till förskolepersonalen. Därutöver är det tydligt att den negativa diskursen om den krävande vårdnadshavaren, såsom den presenteras av förskolepersonalen och förskollärarstudenter i den tidigare forskningen, kontrasterar med studiens resultat då det visar på att vårdnadshavare både upplever goda relationer och egna önskemål som viktiga. Det framgår dessutom av resultatet att de svarande vårdnadshavarna värderar relationen aningen mer. Teorin om dubbla angelägenheter kan bidra till en mer neutral diskurs om vårdnadshavare i framtiden. Då samverkan med vårdnadshavare har betydelse för barns utveckling och välmående kan studien därigenom också ses som en inkörspport till hur viktig samverkan är och hur den eventuellt kan stärkas mellan förskola och hem (Tallberg Broman, 2009).

Då det råder brist på forskning inom området gällande vårdnadshavares perspektiv kan studiens metod och resultat bidra till att möjliggöra för forskare eller studenter att ompröva undersökningen och utvidga forskningsfältet (Vuorinen, 2018; Sandberg & Vuorinen, 2008; Rautamies m.fl., 2019, 2021). Då studiens resultat inte ska ses som slutgiltiga då det inte är möjligt att generalisera kan det dock vara en språngbräda för vidare undersökningar (Bryman, 2018). Vi ser ett generellt behov av att höra vårdnadshavares åsikter om hur de upplever samverkan med förskolepersonal och vad de önskar få ut av det. I vår studie går det inte att avgöra om vårdnadshavarna känner sig bekväma med att ge konstruktiv kritik på grund av att de flesta har en tillitsfull relation med förskolepersonalen eller om det beror på deras bakgrund eller personlighet. Vidare undersökningar med samma tema utifrån teorin om dubbla angelägenheter skulle kunna ge en mer nyanserad bild av vårdnadshavare.

12 Referenslista

- Barmark, M., & Djurfeldt, G. (2020). *Statistisk verktygslåda-att förstå och förändra världen med siffror*. Studentlitteratur AB.
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder* (3:e uppl.). Liber AB.
- Bäck-Wiklund, M. & Bergsten, B. (1997). *Det moderna föräldraskapet: en studie av familj och kön i förändring*. Stockholm: Natur och kultur.
- Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Towns, A., & Wägnerud, L. (2017). *Metodpraktikan-konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Wolters Kluwer Sverige AB.
- Friberg, B. (2015). Grundläggande konfliktkunskap. I I. Hakvoort & B. Friberg (Red.), *Konflikthantering i professionellt lärarskap* (s. 57-90). Gleerups Utbildning AB.
- Göteborgs stad. (u.å.). *Kommunen i siffror*. Hämtad 2022-05-23 från https://goteborg.se/wps/portal/enhetssida/statistik-och-analys/goteborgsbladet/hamta-statistik/kommunen-i-siffror?fbclid=IwAR388oEguH7sm4D_5y7eW4ECwhbdyI-1NFA_b2n0ZzFTnZEq4qNI-h_YGAM
- Göteborgs stad. (u.å.). *Statistikdatabas*. Hämtad 2022-05-23 från <http://statistikdatabas.goteborg.se/pxweb/sv/1.%20G%c3%b6teborg%20och%20dess%20delomr%c3%a5den/?rxid=b5e6cd19-c99b-4f4d-8ad1-448d4176c6e9>
- Harboe, T. (2013). *Den samhällsvetenskapliga uppsatsen* (1:a uppl.). Gleerups Utbildning AB.
- Läroplan för förskolan: Lpfö 98*. (1998). Stockholm: Utbildningsdep. Regeringskansliet.
- Läroplan för förskolan: Lpfö 98*. [Ny, rev. utg.]. (2010). Stockholm: Skolverket.
- Läroplan för förskolan: Lpfö 98*. [Ny, rev. utg.]. (2016). Stockholm: Skolverket.
- Läroplan för förskolan: Lpfö 18*. (2018). Stockholm: Skolverket.
- Persson, S. & Tallberg Broman, I. (2002). "Det är ju ett annat jobb": förskollärare, grundskollärare och lärarstudier om professionell identitet i konflikt och förändring. *Pedagogisk forskning i Sverige*. (7)4, 257-278.
- Persson, S., & Tallberg Broman, I. (2017) Early childhood education and care as a historically located place – the significance for parental cooperation and the professional assignment. *Nordic Journal of Studies in Educational Policy*, (3)2, 189-199. <https://doi.org/10.1080/20020317.2017.1352440>

- Pruitt, D. G., & Hee Kim, S. (2004). *Social conflict: escalation, stalemate and settlement*. McGraw-Hill Higher Education.
- Rautamies, E., Vähäsantanen, K., Poikonen, P. L., & Laakso, M. L. (2016). Teacher–child relationships narrated by parents of children with difficulties in self-regulation. *Early Child Development and Care*, 186(11), 1846-1858.
<https://doi.org/10.1080/03004430.2015.1135429>
- Rautamies, E., Vähäsantanen, K., Poikonen, P. L., & Laakso, M. L. (2019). Parental agency and related emotions in the educational partnership. *Early Child Development and Care*, 189(6), 896-908. <https://doi.org/10.1080/03004430.2017.1349763>
- Rautamies, E., Vähäsantanen, K., Poikonen, P. L., & Laakso, M. L. (2021). Trust in the educational partnership narrated by parents of a child with challenging behaviour. *Early Years*, 41(4), 414-427. <https://doi.org/10.1080/09575146.2019.1582475>
- Rienecker, L., & Stray Jørgensen, P. (2017). *Att skriva en bra uppsats*. Liber AB.
- Sandberg, A., & Vuorinen, T. (2008). Preschool–home cooperation in change. *International Journal of Early Years Education*, 16(2), 151-161.
<https://doi.org/10.1080/09669760802025165>
- SFS 2010:800. *Skollag*. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800
- Statistiska centralbyrån (2015, 9 juni). *Mer bortfall i statistiken*. <https://www.scb.se/hitta-statistik/artiklar/2015/Urbanisering--fran-land-till-stad/mer-bortfall-i-statistiken/?fbclid=IwAR1vL7keWDPfcNu8O6wTmkv-HWibYH0uGHsg5LikivEiPvpyWB9Te0W9n2E>
- Statistiska centralbyrån. (u.å.). *Statistikdatabasen*.
<https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/?fbclid=IwAR1vL7keWDPfcNu8O6wTmkv-HWibYH0uGHsg5LikivEiPvpyWB9Te0W9n2E>
- Stukát, S. (2011). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap* (2:a uppl.). Studentlitteratur AB.
- Tallberg Broman, I., & Holmberg, L. (2007). *Läraryrke i förändring: Lärare i förskola och grundskola om inflytande, jämställdhet och mångfald*. Malmö högskola, Lärarutbildningen.
- Tallberg Broman, I. (2009). ”No parent left behind” : Föräldradeltagande för inkludering och effektivitet. *Educare - Vetenskapliga skrifter*, (2)3, 221–240.
- Trost, J., & Hultåker, O. (2016). *Enkätboken*. Studentlitteratur AB.
- Vallberg Roth, A.-C. (2001). Läroplaner för de yngre barnen : Utvecklingen från 1800-talets mitt till idag. *Pedagogisk forskning i Sverige*, (4)6, 241–269.

- Vetenskapsrådet. (2017). God forskningssed.
https://www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25b05/1555332112063/God-forskningssed_VR_2017.pdf
- Vuorinen, T. (2018). 'Remote parenting': parents' perspectives on, and experiences of, home and preschool collaboration. *European Early Childhood Education Research Journal*, 26(2), 201-211. <https://doi.org/10.1080/1350293X.2018.1442005>
- Vuorinen, T. (2021). 'It's in my interest to collaborate...' – parents' views of the process of interacting and building relationships with preschool practitioners in Sweden. *Early Child Development and Care*, 191(16), 2532-2544.
<https://doi.org/10.1080/03004430.2020.1722116>
- Wenemark, M. (2017). *Enkätmetodik med respondenterna i fokus* (1:a uppl.). Studentlitteratur AB.
- Åberg-Bengtsson, L., & Pramling, N. (2020). Data att räkna med: Om att använda siffermaterial i ett vetenskapligt uppsatsarbete (s. 185-204). I A. Åkerblom, A. Hellman & N. Pramling (Red.), *Metodologi för studier i, om och med förskolan* (s. 185-204). Gleerups Utbildning AB.

13 Bilagor

13.1 Följebrev

Hej!

Vi är 3 studenter på Göteborgs universitet som utbildar oss till förskollärare. Vi befinner oss i slutet av vår utbildning och skriver nu vårt examinationsarbete med hjälp av en enkät. Vi behöver er vårdnadshavare att fylla i enkäten och det tar ca 5-10min.

Syftet med enkäten är att få era åsikter om era relationer med förskolepersonalen som vi hoppas kan bidra till mer kunskap för oss blivande förskollärare och befintliga förskollärare. På så vi önskar vi att vår forskning kan bidra till att skapa ett bättre samarbete mellan vårdnadshavare och förskolor som i sin tur gynnar barnets välmående!

Er förskola är vald för att vi tidigare har praktiserat på era förskolor och har begränsad tid. Vi tycker att det skulle vara intressant att få en översiktsbild av hur ni vårdnadshavare ser på samverkan.

De inskickade svaren kommer vi enkätansvariga att hantera och bearbeta efter vetenskapsrådets rekommendationer, vilket innebär att anonymitet kommer att garanteras och att svaren endast kommer att användas i forskningssyfte. Detta inkluderar att inga personliga uppgifter om enskilda förskolor och/eller vårdnadshavare kommer att röjas eller kunna identifieras, varken av oss eller förskolepersonalen.

Om det skulle dyka upp några frågor eller funderingar kring enkäten, går det att kontakta oss via våra studentmailadresser nedan så ser vi till att besvara era frågor och funderingar så fort som möjligt. Enkäten är såklart frivillig, men vi uppskattar alla svar!

Med vänliga hälsningar,

Sofie Johansson/ gusjohsodb@student.gu.se

Erica Engdahl / gusengdaer@student.gu.se

Ivana Janjic-Simbovski / gusjaniv@student.gu.se

13. 2 Påminnelsebrev

Hej!

Vi enkätansvariga vill lämna ut en påminnelse om att det fram till den 29/4 finns en enkät som vi skulle vara väldigt tacksamma om ni vårdnadshavare fyller i.

Syftet med enkäten är att få er vårdnadshavares perspektiv på hur ni ser på samverkan med förskolepersonalen då vi enkätansvariga tänker att perspektiven kan bidra till mer kunskap om hur samarbetet mellan vårdnadshavare och förskolor kan förbättras och i sin tur gynna välmåendet för alla barn i förskolan. Tanken är också att perspektiven kan bidra till att forskningsområdet om vårdnadshavares perspektiv kan utvidgas.

Enkäten innehåller 14 frågor som *endast tar några minuter att besvara*. Enkäten består av endast slutna frågor vilket innebär att du INTE behöver formulera några egna svar utan alla enkätfrågor är utformade så att du endast fyller i ett alternativ som du anser stämmer bäst in på din uppfattning.

De inskickade svaren kommer vi enkätansvariga att hantera och bearbeta efter vetenskapsrådets rekommendationer, vilket innebär att anonymitet kommer att garanteras och att svaren endast kommer att användas i forskningssyfte. Detta inkluderar att inga personliga uppgifter om enskilda förskolor och/eller vårdnadshavare kommer att kunna identifieras, varken av oss eller förskolepersonalen.

Om det skulle dyka upp några frågor eller funderingar kring enkäten, går det att kontakta oss via våra studentmailadresser nedan så ser vi till att besvara era frågor och funderingar så fort som möjligt. Enkäten är såklart frivillig, men vi uppskattar alla svar!

Med vänliga hälsningar,

Sofie Johansson / gusjohsbd@student.gu.se

Erica Engdahl / gusengdaer@student.gu.se

Ivana Janjic-Simbovski / gusjaniv@student.gu.se

13. 3 Enkätfrågorna

2022-05-19 11:48

Den tillitsfulla relationen mellan vårdnadshavare och förskolepersonalen

I

Den tillitsfulla relationen mellan vårdnadshavare och förskolepersonalen

Studiens syfte är att få er vårdnadshavares perspektiv på relationen till förskolepersonalen då svaren som ni bidrar med kan möjliggöra för personalen och oss blivande förskollärare att bättre tillgodose er vårdnadshavares förväntningar. Enkäten följer vetenskapsrådets rekommendationer vilket innebär att ni är helt anonyma och inga svar kommer att kunna spåras tillbaka till er, varken av oss enkätansvariga eller förskolepersonalen. Enkäten tar ca 5-10 minuter att besvara.

Tack igen för att ni hjälper oss med vårt examensarbete och besvarar enkäten!

***Obligatorisk**

1. 1. Vilket kön identifierar du dig som? *

- Kvinna
- Man
- Annat

2. 2. Vilken utbildningsnivå har du? *

- Ingen gymnasial utbildning
- Gymnasial utbildning (högst 2 år)
- Gymnasial utbildning (minst 3 år)
- Eftergymnasial utbildning (mindre än 3 år)
- Eftergymnasial utbildning (3 år eller mer)

3. 3. Hur gammal är du?

- Yngre än 25
- 25-35
- 35-45
- 45-55
- Äldre än 55

4. 4. Hur upplever ni förskolepersonalens bemötande när ni ger konstruktiv kritik? *

- A. Förskolepersonalen visar på ett stort engagemang och intresse i att möta era önskemål och försöker hitta lösningar som underlättar för er och förskolan
- B. Förskolepersonalen verkar visa på ett engagemang och intresse för att hitta lösningar och är villig i att kompromissa för att möta era önskemål
- C. Förskolepersonalen anpassar verksamheten efter era önskemål men visar inget större intresse eller engagemang och tar generellt lite kontakt med er
- D. Förskolepersonalen visar inget större engagemang eller intresse och undviker kontakt med er
- E. Förskolepersonalen verkar motsätta sig era idéer och har som vana att snabbt berätta varför det inte är möjligt att göra så som ni önskar

5. 5. Har förskolepersonalens bemötande betydelse för hur du ställer dig till att ge konstruktiv kritik? *

- A. I mycket hög grad
- B. I hög grad
- C. Varken eller
- D. I låg grad
- E. I väldigt låg grad

6. 6. Hur känns det för er att ge konstruktiv kritik till förskolepersonalen? *

- A. Mycket bra
- B. Ganska bra
- C. Varken bra eller dåligt
- D. Ganska dåligt
- E. Väldigt dåligt

7. 7. Om du har svarat D eller E på fråga 6, vilket påstående stämmer bäst in på dig?
Har du svarat A, B eller C – ska du INTE svara på frågan.

- A. Oro över att relationen mellan dig och förskollärarna påverkas negativt
- B. Oro över att relationen mellan barnet och förskollärarna påverkas negativt
- C. Oro över att inte få behoven tillgodosedda
- D. Oro över att den konstruktiva kritiken ska leda till negativa känslor hos förskolepersonalen
- E. Generell oro i tron att framförandet av konstruktiv kritik kan leda till konflikter med förskolepersonalen

8. 8. Upplever ni en öppen och ärlig kommunikation med förskolepersonalen? *

- A. I mycket hög grad
- B. I hög grad
- C. Varken eller
- D. I låg grad
- E. I väldigt låg grad

9. 9. Känner ni er förstådda vid kommunikationen med förskolepersonalen? *

- A. I mycket hög grad
- B. I hög grad
- C. Varken eller
- D. I låg grad
- E. I väldigt låg grad

10. 10. Upplever ni att ni har en tillitsfull relation till förskolepersonalen? *

- A. I mycket hög grad
- B. I hög grad
- C. Varken eller
- D. I låg grad
- E. I väldigt låg grad

11. 11. Hur viktigt är det för dig att upprätthålla goda relationer till förskolepersonalen? *

- A. I mycket hög grad
- B. I hög grad
- C. Varken eller
- D. I låg grad
- E. I väldigt låg grad

12. 12. Hur viktigt är det för dig att få igenom dina önskemål gällande ditt barn i förskolan? *

- A. I mycket hög grad
- B. I hög grad
- C. Varken eller
- D. I låg grad
- E. I väldigt låg grad

I3. 13. Upplever ni att förskolans personal är engagerade och intresserade samt *
frågar efter era önskemål gällande ert barn?

- A. I mycket hög grad
- B. I hög grad
- C. Varken eller
- D. I låg grad
- E. I väldigt låg grad

I4. 14. Känner ni er trygga med de kunskaper som förskolepersonalen uppvisar *
gällande ert barns utveckling, lärande och välmående?

- I mycket hög grad
- I hög grad
- Varken eller
- I låg grad
- I väldigt låg grad

Det här innehållet har varken skapats eller godkänts av Google.

Google Formulär

13.4 Enkät svar

Samlade enkät svar - Excel (Product Activation Failed)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
1	1. Kn	2. Utb	3. Åld	4. Bemötande	5. Bemö_bet	6. Gerkk	7. Gen_oro	8. Öppn_kom	9. Förståd	10. Tillrela	11. Godarel	12. Önskemål	13. Engagera	14. Kunskap
2	1	5	2	3	3	3	0	4	3	2	2	2	2	4
3	2	4	3	2	1	2	0	2	2	2	2	2	2	2
4	2	3	3	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1
5	1	4	2	1	2	1	0	1	1	2	1	1	1	1
6	2	4	2	1	4	4	0	2	2	1	1	2	1	2
7	1	4	2	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1
8	1	5	3	1	2	3	0	1	1	1	1	3	3	1
9	1	5	2	1	3	2	0	2	2	2	2	2	2	2
10	1	5	3	2	2	1	0	2	2	2	2	1	2	3
11	1	5	2	2	2	3	0	1	2	1	1	2	3	1
12	1	5	2	2	4	2	0	2	2	2	2	1	3	2
13	1	5	3	2	2	2	0	1	1	1	1	3	2	2
14	1	5	3	2	2	4	5	4	4	2	2	2	4	2
15	1	5	3	2	3	2	0	1	1	1	1	2	1	1
16	1	3	2	1	1	3	0	1	1	1	1	3	1	1
17	1	4	2	2	1	2	0	2	2	2	2	2	2	2
18	1	4	3	1	1	3	0	1	1	1	1	1	1	2
19	1	4	3	2	2	2	0	3	2	2	1	2	2	2
20	2	5	3	1	1	2	0	1	1	1	1	3	1	1
21	2	5	3	1	3	2	0	1	1	1	1	1	2	2

Samlade enkät svar - Excel (Product Activation Failed)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
1	1. Kn	2. Utb	3. Åld	4. Bemötande	5. Bemö_bet	6. Gerkk	7. Gen_oro	8. Öppn_kom	9. Förståd	10. Tillrela	11. Godarel	12. Önskemål	13. Engagera	14. Kunskap
22	2	3	2	1	3	3	0	1	1	1	1	2	2	1
23	1	5	3	1	2	2	0	2	1	2	1	1	2	2
24	1	5	3	1	2	1	0	1	1	1	1	1	1	1
25	2	3	3	1	1	3	0	1	1	1	1	3	1	1
26	2	4	2	1	2	3	0	2	2	2	1	3	3	2
27	2	5	3	2	2	4	3	3	2	3	2	1	4	2
28	1	5	2	1	2	2	0	2	1	2	1	1	2	1
29	2	3	3	1	1	2	0	1	1	1	1	1	1	1
30	1	5	2	1	3	3	0	2	2	2	1	2	3	1
31	2	3	3	2	3	4	0	2	2	3	1	1	2	1
32	1	5	2	1	2	2	0	1	2	1	1	2	1	1
33	1	2	3	1	2	1	0	2	2	2	1	2	2	2
34	1	5	3	1	2	2	0	2	1	1	1	2	1	1
35														
36														
37														
38														
39														
40														
41														

13. 5 Kodbok (SPSS)

1. Kön, (Kn):

1. Kvinna
2. Man
3. Annat

2. Utbildning (Utb):

1. Ingen gymnasial utbildning
2. Gymnasial utbildning (högst 2 år)
3. Gymnasial utbildning (minst 3 år)
4. Eftergymnasial utbildning (mindre än 3 år)
5. Eftergymnasial utbildning (3 år eller mer)

3. Ålder (Åld):

1. Yngre än 25
2. 25-35
3. 35-45
4. 45-55
5. Äldre en 55

4. Hur upplever ni förskolepersonalens bemötande när ni ger konstruktiv kritik? (Bemötande):

1. Förskolepersonalen visar på ett stort engagemang och intresse i att möta era önskemål och försöker hitta lösningar som underlättar för er och förskolan
2. Förskolepersonalen verkar visa på ett engagemang och intresse för att hitta lösningar och är villig i att kompromissa för att möta era önskemål

3. Förskolepersonalen anpassar verksamheten efter era önskemål men visar inget större intresse eller engagemang och tar generellt lite kontakt med er
4. Förskolepersonalen visar inget större engagemang eller intresse och undviker kontakt med eller intresse
5. Förskolepersonalen verkar motsätta sig era idéer och har som vana att snabbt berätta varför det inte är möjligt att göra så som ni önskar

5. Har förskolepersonalens bemötande betydelse för hur du ställer dig till att ge konstruktiv kritik? (Bemö-bet):

1. I mycket hög grad
2. I hög grad
3. Varken eller
4. I låg grad
5. I väldigt låg grad (Ordinal)

6. Hur känns det för er att ge konstruktiv kritik till förskolepersonalen? (Gerkk):

1. Mycket bra
2. Ganska bra
3. Varken bra eller dåligt
4. Ganska dåligt
5. Väldigt dåligt

7. Om du har svarat D eller E på fråga 6 vilket påstående stämmer bäst in på dig? (Gen_oro):

1. Oro över att relationen mellan dig och förskollärarna påverkas negativt
2. Oro över att relationen mellan barnet och förskollärarna påverkas negativt
3. Oro över att inte få behoven tillgodosedda

4. Oro över att den konstruktiva kritiken ska leda till negativa känslor hos förskolepersonalen

5. Generell oro i tron att framförandet av konstruktiv kritik kan leda till konflikter med förskolepersonalen

8. Upplever ni en öppen och ärlig kommunikation med förskolepersonalen?

(Öppn_kom):

1. I mycket hög grad

2. I hög grad

3. Varken eller

4. I låg grad

5. I väldigt låg grad

9. Känner ni er förstådda vid kommunikationen med förskolepersonalen? (Förståd):

1. I mycket hög grad

2. I hög grad

3. Varken eller

4. I låg grad

5. I väldigt låg grad

10. Upplever ni att ni har en tillitsfull relation till förskolepersonalen? (Tillrela):

1. I mycket hög grad

2. I hög grad

3. Varken eller

4. I låg grad

5. I väldigt låg grad

11. Hur viktigt är det för dig att upprätthålla goda relationer till förskolepersonalen? (Godarel):

1. I mycket hög grad
2. I hög grad
3. Varken eller
4. I låg grad
5. I väldigt låg grad

12. Hur viktigt är det för dig att få igenom dina önskemål gällande ditt barn i förskolan? (Önskemål):

1. I mycket hög grad
2. I hög grad
3. Varken eller
4. I låg grad
5. I väldigt låg grad

13. Upplever ni att förskolans personal är engagerade och intresserade samt frågar efter era önskemål gällande ert barn? (Engagera):

1. I mycket hög grad
2. I hög grad
3. Varken eller
4. I låg grad
5. I väldigt låg grad

14. Känner ni er trygga med de kunskaper som förskolepersonalen uppvisar gällande ert barns utveckling, lärande och välmående? (Kunskap):

1. I mycket hög grad

2. I hög grad
3. Varken eller
4. I låg grad
5. I väldigt låg grad

13.6 SPSS

Data view

SPSS - enkätsvaren.sav [DataSet1] - IBM SPSS Statistics Data Editor

File Edit View Data Transform Analyze Graphs Utilities Extensions Window Help

	Kn	Utb	Åld	Bemötande	Bemöbet	Gerkk	Gen_oro	Öppn_kom	Förståd	Tillrela	Godare	Önske	Engag	Kunskap
1	1	5,00	2,00	3,00	3,00	3,00	0	4,00	3,00	2,00	2,00	2,00	4,00	2,00
2	2	4,00	3,00	2,00	1,00	2,00	0	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
3	2	3,00	3,00	1,00	1,00	1,00	0	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
4	1	4,00	2,00	1,00	2,00	1,00	0	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00	1,00	1,00
5	2	4,00	2,00	1,00	4,00	4,00	0	2,00	2,00	1,00	1,00	2,00	1,00	2,00
6	1	4,00	2,00	1,00	1,00	1,00	0	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
7	1	5,00	3,00	1,00	2,00	3,00	0	1,00	1,00	1,00	1,00	3,00	3,00	1,00
8	1	5,00	2,00	1,00	3,00	2,00	0	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
9	1	5,00	3,00	2,00	2,00	1,00	0	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	2,00	3,00
10	1	5,00	2,00	2,00	2,00	3,00	0	1,00	2,00	1,00	1,00	2,00	3,00	1,00
11	1	5,00	2,00	2,00	4,00	2,00	0	2,00	2,00	2,00	2,00	1,00	3,00	2,00
12	1	5,00	3,00	2,00	2,00	2,00	0	1,00	1,00	1,00	1,00	3,00	2,00	2,00
13	1	5,00	3,00	2,00	2,00	4,00	5	4,00	4,00	2,00	2,00	2,00	4,00	2,00
14	1	5,00	3,00	2,00	3,00	2,00	0	1,00	1,00	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00

	Kn	Utb	Åld	Bemötande	Bemöbet	Gerkk	Gen_oro	Öppn_kom	Förståd	Tillrela	Godare	Önske	Engag	Kunskap
15	1	3,00	2,00	1,00	1,00	3,00	0	1,00	1,00	1,00	1,00	3,00	1,00	1,00
16	1	4,00	2,00	2,00	1,00	2,00	0	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00	2,00
17	1	4,00	3,00	1,00	1,00	3,00	0	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	2,00
18	1	4,00	3,00	2,00	2,00	2,00	0	3,00	2,00	2,00	1,00	2,00	2,00	2,00
19	2	5,00	3,00	1,00	1,00	2,00	0	1,00	1,00	1,00	1,00	3,00	1,00	1,00
20	2	5,00	3,00	1,00	3,00	2,00	0	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	2,00	2,00
21	2	3,00	2,00	1,00	3,00	3,00	0	1,00	1,00	1,00	1,00	2,00	2,00	1,00
22	1	5,00	3,00	1,00	2,00	2,00	0	2,00	1,00	2,00	1,00	1,00	2,00	2,00
23	1	5,00	3,00	1,00	2,00	1,00	0	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
24	2	3,00	3,00	1,00	1,00	3,00	0	1,00	1,00	1,00	1,00	3,00	1,00	1,00
25	2	4,00	2,00	1,00	2,00	3,00	0	2,00	2,00	2,00	1,00	3,00	3,00	2,00
26	2	5,00	3,00	2,00	2,00	4,00	3	3,00	2,00	3,00	2,00	1,00	4,00	2,00
27	1	5,00	2,00	1,00	2,00	2,00	0	2,00	1,00	2,00	1,00	1,00	2,00	1,00
28	2	3,00	3,00	1,00	1,00	2,00	0	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
29	1	5,00	2,00	1,00	3,00	3,00	0	2,00	2,00	2,00	1,00	2,00	3,00	1,00
30	2	3,00	3,00	2,00	3,00	4,00	0	2,00	2,00	3,00	1,00	1,00	2,00	1,00
31	1	5,00	2,00	1,00	2,00	2,00	0	1,00	2,00	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00
32	1	2,00	3,00	1,00	2,00	1,00	0	2,00	2,00	2,00	1,00	2,00	2,00	2,00

SPSS - enkätsvaren.sav [DataSet1] - IBM SPSS Statistics Data Editor

File Edit View Data Transform Analyze Graphs Utilities Extensions Window Help

	Kn	Utb	Åld	Bemötande	Bemöbet	Gerkk	Gen_oro	Öppn_kom	Förståd	Tillrela	Godare	Önske	Engag	Kunskap
33	1	5,00	3,00	1,00	2,00	2,00	0	2,00	1,00	1,00	1,00	2,00	1,00	1,00

Variable view

Untitled2 [DataSet2] - IBM SPSS Statistics Data Editor

	Name	Type	Width	Decimals	Label	Values	Missing	Columns	Align	Measure	Role
1	Kn	Numeric	8	0	Kön	{1, Kvinna}...	None	8	Right	Nominal	Input
2	Utb	Numeric	8	2	Utbildning	{1,00, Ingen...	None	8	Right	Ordinal	Input
3	Åld	Numeric	8	2	Ålder	{1,00, Yngre...	None	8	Right	Ordinal	Input
4	Bemötande	Numeric	8	2	Hur upplever ni...	{1,00, Försk...	None	8	Right	Ordinal	Input
5	Bemö_bet	Numeric	8	2	Har forskolepe...	{1,00, I myc...	None	8	Right	Ordinal	Input
6	Gerkk	Numeric	8	2	Hur känns det f...	{1,00, Myck...	None	8	Right	Ordinal	Input
7	Gen_oro	Numeric	8	0	Om du har svar...	{1, Oro över ...	0	8	Right	Nominal	Input
8	Öppn_kom	Numeric	8	2	Upplever ni en ...	{1,00, I myc...	None	8	Right	Ordinal	Input
9	Förståd	Numeric	8	2	Känner ni er för...	{1,00, I myc...	None	8	Right	Ordinal	Input
10	Tillrela	Numeric	8	2	Upplever ni att ...	{1,00, I myc...	None	8	Right	Ordinal	Input
11	Godarel	Numeric	8	2	Hur viktigt är de...	{1,00, I myc...	None	8	Right	Ordinal	Input
12	Önskemål	Numeric	8	2	Hur viktigt är de...	{1,00, I myc...	None	8	Right	Ordinal	Input
13	Engagera	Numeric	8	2	Upplever ni att f...	{1,00, I myc...	None	8	Right	Ordinal	Input
14	Kunskap	Numeric	8	2	Känner ni er try...	{1,00, I myc...	None	8	Right	Ordinal	Input

